

Programación didáctica do departamento de Relixión Católica

(2º e 4º da E.S.O.; 2º Bach.)

Curso 2022-2023
I.E.S. Luis Seoane
Monteporreiro-Pontevedra.

Tabla de contenidos

1. Introducción e contextualización.....	3
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	5
2.1 Perfil competencial de 2º ESO coas rúbricas correspondentes.....	6
2.2 Perfil competencial de 4º ESO coas rúbricas correspondentes.....	16
2.3 Perfil competencial de 2º Bach coas rúbricas correspondentes.....	25
2.4 Anexo: Rúbrica de blog.....	34
3. Concreción dos obxectivos para cada curso.....	35
4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: a) Temporalización, b) Grao mínimo, c) Procedementos e instrumentos de avaliación.....	39
4.0. Introducción.....	39
4.1. Concreción para 2º ESO.....	41
4.2. Concreción para 4º ESO.....	46
4.3 Concreción para 2º Bacharelato.....	53
5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	56
6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.....	58
7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	59
8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	64
9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	65
10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.....	66
11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	67
12. Medidas de atención á diversidade.....	68
13. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.....	70
14. Actividades complementarias e extraescolares programadas para cada curso.....	71
15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	73
16. Outros apartados a cumprimentar de cara aos plans e proxectos de centro:.....	74
16.1. Accións de contribución ao plan de convivencia.....	7174
16.2. Accións de contribución ao proxecto lector.....	75
16.3. Accións de contribución ao plan TIC.....	76
Anexo I.....	77

1. Introducción e contextualización.

O departamento de Relixión Católica elabora esta Programación segundo a seguinte normativa de aplicación:

- * RESOLUCIÓN do 11 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.
- * RESOLUCIÓN do 13 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica para Bacharelato segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.
- * RESOLUCIÓN do 15 xullo de 2016, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para a implantación, no curso académico 2016/17, do currículo establecido no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.
- * DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- * Orden ECD/65/2015, de 21 de enero, por la que se describen las relaciones entre las competencias, los contenidos y los criterios de evaluación de la educación primaria, la educación secundaria obrigatoria y el bachillerato.

O IES Luis Seoane é un centro de educación secundaria, construído desde o curso 1987, situado no centro do barrio de Monteporreiro, que conta cunha poboación de entre 7000 e 8000 habitantes.

A mesma urbanización conta cunha gardería infantil e imparten ensinanza un centro de infantil, un centro de primaria e un centro da Uned. Conta, así mesmo, cunha Casa da Cultura na que se desenvolven diversas actividades culturais e lúdicas.

Trátase dun centro urbano, aínda que recibe tamén alumnado do rural e con diversidade de nacionalidades e de etnias que aportan riqueza na diversidade persoal e cultural a toda a comunidade educativa. Atende a un numeroso grupo de alumnos do Príncipe Felipe.

Os estudos que se imparten no noso centro son: E.S.O., FPB, Bacharelato e diversos Ciclos Formativos de FP (medio e superior).

Ademais contamos con algúns Contratos-Programa entre os que destaca PROA, na mellora e apoio para a calidade educativa.

Salientar a grande labor da biblioteca que, ademais de dinamizar numerosas

actividades ao longo do curso, conta co clube de lectura e realiza unha grande aportación no PLAMBE.

Na E.S.O. recibe alumnos do centro de primaria, sito no mesmo barrio de Monteporreiro, e dos centros de primaria de Mourente (Villaverde) e Xeve. No Bacharelato estudan alumnos que superan a Eso ou que veñen de outros centros. Nos Ciclos Formativos acolle a diversidade de alumnos pola súa procedencia ou situación.

O alumnado da E.S.O. reflicte situacións moi variadas, das que destacaríase principalmente os efectos de graves problemáticas familiares, desmotivación para chegar a ter o título da Eso e os nefastos efectos dunha longa crise económica que se nota en moitos detalles no día a día en relación ás familias e ao alumnado. A estas problemáticas súmaselle a crise sanitaria con consecuencias preocupantes nos diferentes ámbitos, que afectan directamente ao alumnado sobre todo no que apunta ao emocional, ao ánimo habitual e á motivación.

Como dato moi positivo suliñar o esforzo continuado do Equipo Directivo, Departamento de Orientación, Tutorías e Claustro de Profesores por atender e xestionar axeitadamente as situacións que se presentan na marcha cotiá do centro. Tamén a riqueza que supón aprender a convivir e educar nunha diversidade cultural inclusiva.

O esforzo constante pola calidade educativa é unha seña de identidade deste centro.

2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

Neste apartado sinalamos con cal competencia clave están relacionados o conxunto de estándares de aprendizaxe da nosa materia para ter o perfil competencial da mesma. Unha vez feitos os perfís de competencia elabóranse as rúbricas necesarias para avalialos.

O Decreto 86/2015 de xuño, polo que se establece o currículo de Educación Secundaria na Comunidade Autónoma de Galicia, expón as seguintes competencias clave coas súas siglas:

- 1ª) Comunicación lingüística (CCL)
- 2ª) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)
- 3ª) Competencia dixital (CD)
- 4ª) Aprender a aprender (CAA)
- 5ª) Competencias sociais e cívicas (CSC)
- 6ª) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
- 7ª) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

E a Resolución do 11 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza, recolle a relación de estándares de aprendizaxe avaliábeis.

Acompáñase cada estándar dunha identificación onde RE é a abreviatura da materia, a primeira cifra refírese ao bloque de contidos do cal xorde o estándar, a segunda cifra é o número do criterio de avaliación que orixina o estándar e a terceira cifra é o número do estándar dun determinado criterio de avaliación. Exemplo: RE1.1.1

Nesta fase inicial seguimos as orientacións proporcionadas polo Servizo Territorial de Inspección educativa, 7 abril 2016, e imos expoñer as rúbricas que corresponden ás catro destrezas da CCL, outra destreza da CAA e a destreza "traballo en grupo" integrada na CSC. Polo tanto son

seis rúbricas. Asemade, en cada rúbrica indicamos o grao mínimo da mesma para considerar que o alumno acadou o mínimo.

As rúbricas van identificadas con siglas. Exemplo: RE_R1º_CCL_EO_1 que quere dicir: Relixión_Rúbrica1ºESO_Compentencia comunicación lingüística_Expresión oral_1ªrúbrica

2.1 Perfil competencial de 2º ESO coas rúbricas correspondentes

CCL	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
	RE1.1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.
Destrezas:	
Expresión oral,EO	RE1.2.1 Distingue e debate, de forma xustificada e respetuosa, a orixe do ser humano
Expresión escrita, EE	RE2.1.1 Busca e escolle persoaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza neles a resposta de fe.
Comprensión oral,CO	RE2.3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.
Comprensión escrita,CE	RE2.4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia, valorándoos como necesarios.
	RE2.5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.
	RE2.5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano.
	RE3.1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián.
	RE3.1.2 Le relatos mitolóxicos, localiza rasgos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.
	RE3.2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus.
	RE3.4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.
	RE4.1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.
	RE4.1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de S. Paulo e explica coas súas verbas a difusión do Cristianismo no mundo pagano.

CAA	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
	<p>RE1.1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.</p> <p>RE1.2.1 Valora, en situacións do seu entorno, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.</p> <p>RE2.1.1 Busca e escolle persoaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza neles a resposta de fe.</p> <p>RE2.2.1 Interésase por coñecer e valora a resposta de fe ao Deus que se revela..</p> <p>RE2.5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.</p> <p>RE2.5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.</p> <p>RE3.1.1 Le relatos mitolóxicos, localiza rasgos das divindades das relixions politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.</p> <p>RE3.2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus.</p> <p>RE3.4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.</p> <p>RE4.1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiáns e describe as súas características.</p> <p>RE.4.1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de S. Paulo e explica coas súas verbas a difusión do Cristianismo no mundo pagano.</p> <p>RE4.2.1 Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa..</p>

CSC	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
	<p>RE1.1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.</p> <p>RE1.2.1 Distingue e debate, de forma xustificada e respetuosa, a orixe do ser humano.</p> <p>RE1.3.1 Valora, en situacións do seu entorno, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.</p> <p>RE1.4.1 Clasifica accións do ser humano que respecta ou destrúen a creación. Clasifica cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.</p> <p>RE2.5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.</p> <p>RE3.2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus.</p>

RE_R2º_CCL_EO_1	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Cóñece e explica soamente con axuda, e guiándolle cunhas pautas concretas, a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.</p> <p>Exprésase só algunhas características das primeiras comunidades cristiáns pero non sabe localizalas nun mapa nin describir a súa orixe.</p>	<p>Cóñece e explica con axuda, e seguindo unhas pautas concretas, a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos no ámbito escolar.</p> <p>Exprésase, guiándolle, as características das primeiras comunidades cristiáns pero non sabe localizalas nun mapa nin describir a súa orixe.</p>	<p>Cóñece e explica con bastante precisión a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos no ámbito escolar e na contorna social.</p> <p>Exprésase, sen necesidade de guía, as características das primeiras comunidades cristiáns, sabe localizalas nun mapa pero non describir a súa orixe.</p>	<p>Cóñece e explica de forma clara, e bastante completa e orixinal, a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos no ámbito escolar e na contorna social e cultural.</p> <p>Exprésase sen necesidade de guía, con detalle e vocabulario apropiado, as características das primeiras comunidades cristiáns, sabe localizalas nun mapa e describir a súa orixe.</p>

RE_R2º_CCL_EE_2	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Redacta palabra a palabra, sen reflexión, a pesar de guiarlle, as verdades de fe contidas no Credo e non sabe explicar o seu significado.</p> <p>Non coñece nin describe por escrito, a pesar da lectura de pasaxes da Biblia, as características do Deus cristián.</p> <p>Coñece, pero non xustifica por escrito, a pesar das indicacións, a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano.</p> <p>Non reconece, nin describe nin acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus, a pesar de darlle unhas orientacións claras.</p>	<p>Redacta, palabra a palabra, reflexionando, as verdades de fe contidas no Credo e non sabe explicar o seu significado.</p> <p>Coñece e describe por escrito, despois de ler pasaxes da Biblia, as características do Deus cristián.</p> <p>Coñece e xustifica por escrito, con indicacións, a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano.</p> <p>Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus, so no ámbito escolar.</p>	<p>Redacta, palabra a palabra, reflexionando, as verdades de fe contidas no Credo e sabe explicar o seu significado.</p> <p>Coñece e describe por escrito, despois de ler pasaxes da Biblia, as características do Deus cristián, anque utiliza un vocabulario sinxelo.</p> <p>Coñece e xustifica por escrito, a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano, sin ningún tipo de indicacións.</p> <p>Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus, no ámbito escolar e familiar.</p>	<p>Redacta, palabra a palabra, reflexionando, as verdades de fe contidas no Credo, sabe explicar o seu significado e a súa orixe.</p> <p>Coñece e describe por escrito, despois de ler pasaxes da Biblia, as características do Deus cristián, utilizando un vocabulario específico.</p> <p>Coñece, e xustifica por escrito, a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e humano, sin ningún tipo de indicacións e sabendo explicar claramente cun vocabulario adecuado, como Deus válese dos homes para escribir ditos Libros.</p> <p>Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus, no ámbito escolar, familiar e social, e pon exemplos da vida cotiá.</p>

RE_R2°_CCL_CO_3	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Reconstrúe con axuda, o itinerario das viaxes de S. Paulo, pero non sabe explicar, guiándolle, a difusión de Cristianismo no mundo pagano.</p> <p>Atopa, soamente con moita axuda de modo oral, persoaxes significativos do pobo de Israel e non pode identificar nin analizar as súas respostas de fe.</p> <p>Non distingue nin é capaz de debatir de forma xustificada e respetuosa, a orixe do ser humano, anque se lle dan pautas para facelo.</p>	<p>Reconstrúe con axuda, o itinerario das viaxes de S. Paulo, sabe explicar, guiándolle, a difusión de Cristianismo no mundo pagano.</p> <p>Atopa, con axuda de modo oral, persoaxes significativos do pobo de Israel e pode identificar e analizar as súas respostas de fe.</p> <p>Distingue e debate a orixe do ser humano, de forma respetuosa e xustificada, dándolle pautas para facelo.</p>	<p>Reconstrúe e sabe explicar, sin axuda, o itinerario das viaxes de S. Paulo, sabe explicar a difusión de Cristianismo no mundo pagano, dun xeito moi sinxelo.</p> <p>Atopa, sin axuda de modo oral, persoaxes significativos do pobo de Israel e pode identificar e analizar as súas respostas de fe.</p> <p>Distingue e debate a orixe do ser humano, de forma xustificada e respetuosa sin necesidade de recordarlle as pautas para facelo.</p>	<p>Reconstrúe e sabe explicar, sin axuda, o itinerario das viaxes de S. Paulo, a difusión de Cristianismo no mundo pagano, cun vocabulario axeitado e buscando pasaxes no Novo Testamento.</p> <p>Atopa, sin axuda de modo oral, persoaxes significativos do pobo de Israel e pode identificar e analizar as súas respostas de fe e explicallo cun vocabulario axeitado.</p> <p>Distingue e debate a orixe do ser humano, de forma xustificada e respetuosa sin necesidade de recordarlle as pautas e animando aos compañeiros a facelo tamén.</p>

RE_R2º_CCL_CE_4	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Le de xeito moi impreciso os relatos mitolóxicos e atopa, con axuda, algún rasgo das divinidades das relixións politeístas.</p> <p>Logra, únicamente con moita axuda, identificar, clasificar e comparar as características do Deus cristián.</p> <p>Le, localiza e non esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum, en torno a interpretación da Biblia, a pesar de darlle unha guía para que poida facelo e non sabe valoralos como necesarios.</p> <p>Distingue, pero non é capaz de sinalar en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, polo que non pode xustificar no grupo esa selección de textos nin con axuda.</p>	<p>Le de xeito impreciso os relatos mitolóxicos e atopa, por el mesmo, algún rasgo das divinidades das relixións politeístas.</p> <p>Logra, con pequenas orientacións, identificar, clasificar e comparar as características do Deus cristián.</p> <p>Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum, en torno a interpretación da Biblia, e sabe valoralos como necesarios pero dándolle unha guía para facelo.</p> <p>Distingue autor divino e humano, é capaz de sinalar en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, pode xustificar no grupo esa selección de textos, dándolle unhas pautas, para facer esto último.</p>	<p>Le de xeito preciso, os relatos mitolóxicos e atopa, por el mesmo, os rasgo das divinidades das relixións politeístas, pero cóstalle contrastalos co Deus cristián.</p> <p>Logra identificar, clasificar e comparar as características do Deus cristián e, con indicacións, investiga nos materiais que ten a súa disposición no ámbito escolar.</p> <p>Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum, en torno a interpretación da Biblia, dunha maneira autónoma e sabe valoralos como necesarios.</p> <p>Distingue autor divino e humano, é capaz de sinalar en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica e pode xustificar no grupo esa selección de textos sin axuda.</p>	<p>Le de xeito preciso, os relatos mitolóxicos e atopa, por el mesmo, os rasgo das divinidades das relixións politeístas, e pode contrastalos co Deus cristián.</p> <p>Logra identificar, clasificar e comparar as características do Deus cristián e amosa interese pola súa orixe divina e investiga nos materiais que ten a súa disposición no ámbito escolar.</p> <p>Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum, en torno a interpretación da Biblia, dunha maneira autónoma e sabe valoralos como necesarios e sabe buscar pasaxes na Biblia para dar unha explicación.</p> <p>Distingue autor divino e humano, é capaz de sinalar en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica e pode xustificar no grupo esa selección de textos utilizando vocabulario adecuado.</p>

RE_R2°_CAA_PA_5	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Valora, en situación do seu entorno escolar, a dignidade de todo ser humano, pero non é capaz de separalo das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais e sociais.</p> <p>Clasifica, usando pautas guiadas, as verdades de fe contidas no Credo pero non sabe explicar o seu significado.</p>	<p>Valora, en situación do seu entorno escolar e familiar, a dignidade de todo ser humano, sendo capaz de separalo das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais e sociais.</p> <p>Clasifica, sin necesidade de guía, as verdades de fe contidas no Credo e sabe explicar o seu significado cun pequeno guión.</p>	<p>Valora, en situación do seu entorno escolar, familiar e social, a dignidade de todo ser humano, sendo capaz de separalo das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais... E o explica aportando exemplos.</p> <p>Clasifica, sin necesidade de guía, as verdades de fe contidas no Credo e sabe explicar o seu significado cun vocabulario axeitado.</p>	<p>Valora, en situación do seu entorno escolar, familiar e social, a dignidade de todo ser humano, sendo capaz de separalo das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais..., E o explica aportando exemplos e utilizando un vocabulario axeitado.</p> <p>Clasifica, sin necesidade de guía, as verdades de fe contidas no Credo e sabe explicar o seu significado cun vocabulario axeitado e facendo historia da orixe do Credo.</p>

RE_R2°_CSC_RD(traballo grup)_6	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Non favorece o traballo colectivo ao non recoñecer, no grupo de iguais, accións do ser humano que respetan ou destrúen a convivencia e os dereitos humanos.</p> <p>Enfoca de maneira negativa as súas condutas, e dificulta o traballo do grupo coa súa conduta disruptiva non tendo en conta os dereitos humanos.</p>	<p>Asume as súas responsabilidades negociando co grupo os prazos e obrigas dos traballos colectivos apoiándose nos cambios para favorecer a convivencia e os dereitos humanos.</p> <p>Acepta a diversidade de opinións xerando un ambiente de relación e traballo cómodo, nos traballos en grupo, o que potencia os dereitos humanos, partindo da figura de Xesús.</p>	<p>Favorece coa súa actitude un clima propicio para o traballo grupal e a comunicación cos seus iguais potenciando os dereitos humanos, a convivencia e o progreso.</p> <p>Acepta a crítica constructiva na xestión de conflitos o que potencia, cando traballan en grupo, os dereitos humanos, a convivencia pacífica, o progreso, partindo sempre da figura de Xesús.</p>	<p>Comprométese cos seus iguais no traballo cooperativo e promove unha convivencia pacífica potenciando os dereitos humanos, a convivencia o progreso e a paz.</p> <p>Aplica principios democráticos, solidariedade e respecto aos seus compañeiros o que potencia os dereitos humanos, o progreso, a convivencia e a paz, tendo sempre en conta a figura e a actitude de Xesús.</p>

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
IES A Xunqueira II

Rúa Celso Emilio Ferreiro, 6
E-36005 Pontevedra
☎ 986.872.484 📠 986.871.943
ies.xunqueira.2@edu.xunta.es
www.iesaxunqueira2.com

UNIÓN EUROPEA
FONDO SOCIAL EUROPEO
"O FSE inviste no teu futuro"

galicia

2.2 Perfil competencial de 4º ESO coas rúbricas correspondentes

CCL	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
Destrezas:	RE 1.1.1 Identifica e clasifica os rasgos principais(ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.
Expresión oral,EO	RE 1.1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido. RE 1.2.1 Razona por que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa. RE 1.2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.
Expresión escrita, EE	RE 2.2.1 Identifica, clasifica e compara os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político. RE 3.1.1 Localiza, selecciona e argumenta, en textos evanxélicos, a chamada de Xesús.
Comprensión oral,CO	RE 3.2.1 Le de maneira comprensiva un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús. RE 3.2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.
Comprensión escrita,CE	RE 4.1.1 Elabora xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade. RE 4.2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo recoñece nelas a verdade. RE 4.2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano. RE 4.3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor

CAA	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
<p>Destrezas:</p> <p>Perfil de aprendiz, PA</p> <p>Ferramentas para estimular o pensamento, FE</p> <p>Planificar e avaliar, AV</p>	<p>RE 1.1.1 Identifica e clasifica os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións.</p> <p>RE 1.1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das diferentes relixións as preguntas de sentido.</p> <p>RE 1.2.1 Razona por que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.</p> <p>RE 2.1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.</p> <p>RE 2.1.2 Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que coñece a fidelidade de Deus.</p> <p>RE 2.2.1 Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.</p> <p>RE 3. 1.1 Localiza , selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús.</p> <p>RE 4.1.1 Elabora xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade de expresar a afectividade.</p> <p>RE 4. 1. 2 Adquire o habito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.</p> <p>RE 4.1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e escolle a que recoñece como máis humana.</p> <p>RE 4.2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo recoñece nelas a verdade</p> <p>RE 4.2.2 Recoñece e valora na Igrexa as diferentes figuras que son autoridade polo servizo e a testemuña que ofrecen.</p>

CSC	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
<p>Destrezas:</p> <p>Educación cívica e constitucional, EC</p> <p>Relación cos demais, RD (Aquí está "Traballo en grupo")</p> <p>Compromiso social, CS</p>	<p>RE 1.2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p> <p>RE 2.2.1 Esforzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.</p> <p>RE 3.2.1 Le de maneira comprensiva un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús</p> <p>RE 3.2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo porque continúan a misión de Xesús.</p> <p>RE 4.1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.</p> <p>RE 4. 1. 3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e escolle a que recoñece como máis humana</p> <p>RE 4. 2. 1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo recoñece nelas a verdade.</p> <p>RE 4. 2. 2 Recoñece e valora na Igrexa as diferentes figuras que son autoridade polo servizo e a testemuña que ofrecen.</p> <p>RE 4.3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>

RE_R4º_CCL_EO_1	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6 ↓	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Coñece e explica, soamente con axuda e guiándolle cunhas pautas concretas, a chamada de Xesús nalgúns textos evanxélicos.</p> <p>Expresa só algúns xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade pero non establece semellanzas e diferenzas entre estas a pesares de lectura de textos significativos da Biblia, a escoita de cancións e visionado dalgún fragmento de películas.</p> <p>Explica un de tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>	<p>Coñece e explica con axuda, e seguindo unhas pautas concretas, a chamada de Xesús nalgúns textos evanxélicos e na observación de obras de arte propias do ámbito escolar.</p> <p>Expresa, guiándolle, as semellanzas e diferenzas entre xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade coa lectura de textos significativos da Biblia, a escoita de cancións e visionado dalgún fragmento de películas.</p> <p>Expresa con axuda tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>	<p>Coñece e explica con bastante precisión a chamada de Xesús nalgúns textos evanxélicos e na observación de obras de arte propias do ámbito escolar e da contorna social.</p> <p>Expresa sen necesidade de guía, as semellanzas e elabora xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón ,coa lectura de textos significativos da Biblia, a escoita de cancións e visionado dalgún fragmento de películas.</p> <p>Localiza e explica con bastante precisión tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>	<p>Coñece e explica de forma clara, e bastante completa e orixinal, a chamada de Xesús nalgúns textos evanxélicos, na observación de obras de arte propias do ámbito escolar e da contorna social e cultural.</p> <p>Expresa sen necesidade de guía, con detalle e vocabulario apropiado, xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade coa lectura de textos significativos da Biblia, a escoita de cancións e visionado dalgún fragmento de películas.</p> <p>Expresa razoadamente e explica de forma clara, xustificando coherentemente tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.</p>

RE R4 CCL EE 2	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Redacta palabra a palabra, sen reflexión, e a pesar de guiarlle, os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas nun caderno de papel ou nun blog propio.</p> <p>Relaciona por escrito sen coherencia, só o evidente, e a pesar de darlle pautas as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>Escribe con dificultade acerca de persoas que actualizan hoxe coa súa vida a misión de Xesús.</p>	<p>Redacta, o máis relevante e significativo utilizando un vocabulario sinxelo, no seu propio blog, os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas axudándose de materiais audiovisuais e webs.</p> <p>Describe por escrito de forma básica, pero clara, as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>Escribe correctamente sobre persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.</p>	<p>Redacta con claridade e vocabulario adecuado no seu propio blog os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas axudándose dalgúns textos bíblicos, de materiais audiovisuais e webs.</p> <p>Relaciona e escribe de forma coherente as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>Identifica, escribindo con corrección, persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón por escrito en grupo por que continúan a misión de Xesús.</p>	<p>Describe no seu propio blog redactando con claridade, creatividade e vocabulario específico os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas axudándose dalgúns textos bíblicos, de materiais audiovisuais e webs.</p> <p>Relaciona por escrito con argumentos apropiados as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.</p> <p>Identifica, escribindo e expresando con comparacións, con creatividade, a persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón por escrito en grupo por que continúan a misión de Xesús.</p>

RE_R4_CCL_CO_3	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Comprende e interpreta só de forma eventual, a pesar de darlle axuda, que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa</p> <p>Sen destacar trazos significativos, expresa os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político.</p> <p>Compara oralmente soamente con moita axuda as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p>	<p>Comprende e describe con axuda, aínda que sen detalles, que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.</p> <p>Compara expresando de maneira sinxela os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político.</p> <p>Elabora de maneira sinxela, de modo oral, as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p>	<p>Comprende, interpreta e describe con vocabulario adecuado sen necesidade de guía, que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa destacando algunhas accións e xestos e achegando exemplos.</p> <p>Compara expresando de maneira adecuada e con argumentos os rasgos do Mesías sufrinte e os Mesías político.</p> <p>Elabora con vocabulario adecuado, de modo oral identificando e clasificando as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p>	<p>Comprende, interpreta e describe usando vocabulario específico, destacando algunhas accións e xestos e achegando exemplos que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.</p> <p>Compara oralmente de maneira adecuada, con argumentos e proporcionando exemplos os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político.</p> <p>Elabora con ideas creativas e orixinais, comparando, identificando e clasificando as principais diferenzas entre a Revelación de Deus e as relixións.</p>

RE_R4_CCL_CE_4	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo.		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Relaciona e lee de xeito moi impreciso de forma aleatoria e, a pesar de darlle pautas guiadas, de maneira comprensiva un evanxeo, identificando e describindo a misión salvífica de Xesús.</p> <p>Logra, únicamente con moita axuda e a pesar de proporcionarlle dicionarios e recursos, persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.</p> <p>Moi de cando en cando reconece ao ler as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>	<p>Relaciona e lee seguindo pautas guiadas e de forma simple de maneira comprensiva un evanxeo, identificando e describindo a misión salvífica de Xesús.</p> <p>Recoñece, con guías, a partir da lectura, persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.</p> <p>Distingue e xulga o que lee e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>	<p>Relaciona e lee con claridade, de maneira comprensiva un evanxeo, identificando e describindo a misión salvífica de Xesús.</p> <p>Ordena de forma reflexiva e clara, achegando exemplos, persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.</p> <p>Comenta con respecto o que lee e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor elaborando outras hipótesis.</p>	<p>Lee de forma reflexiva, sen axuda, entendendo termos difíciles e clasifica de xeito xustificadamente reconecendo a partir da lectura de maneira comprensiva un evanxeo, e identificando e describindo a misión salvífica de Xesús.</p> <p>Ordena de forma autónoma, con pensamento orixinal e coas súas palabras, a lectura identificando persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade e diseña o seu perfil.</p> <p>Nos escritos alleos ás súas creencias, distingue, xulga e comenta con respecto elaborando varias hipótesis sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.</p>

RE_4º_CAA_PA_5	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Diseña, só con axuda e seguindo un modelo concreto o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.</p> <p>Diferencia eventualmente e a pesar de darlle pautas só de maneira mecánica as diferentes formas de vivir a afectividade e escolle a que recoñece como máis humana.</p>	<p>Analiza situacións elixindo a estratexia máis axeitada, para buscar o ben ante as eleccións que se lle ofrecen, con axuda de textos.</p> <p>Aporta, usando pautas guiadas, o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen, con argumentos escasos pero axeitados.</p>	<p>Marca e revisa o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen, explicando o seu significado con axuda de analoxías.</p> <p>Construe, sin necesidade de guía, o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen, con argumentos simples pero elaborados persoalmente, tamén busca relatos bíblicos reflexionando sobre o seu propio proceso.</p>	<p>Desenvolve con autonomía a planificación das tarefas, o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen explicando o seu significado con axuda de analoxías e aportando exemplos.</p> <p>Construe, de forma autónoma e reflexiva, estratexias de pensamento, ten o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen con argumentos elaborados de seu e con claridade buscando nova información dos relatos bíblicos e, avaliando o seu propio proceso.</p>

RE_R4º_CSC_RD(traballo grup)_6	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Non favorece o traballo colectivo ao non recoñecer nin esforzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.</p> <p>Enfoca de maneira negativa as súas condutas, e dificulta o traballo do grupo coa súa conduta disruptiva non tendo en conta os valores de humanidade aportados por Xesucristo.</p> <p>Non axuda a que o grupo teña mellores resultados pois non asume a súa influencia xa que carece do sentido de responsabilidade para o ben da comunidade.</p>	<p>Asume as súas responsabilidades negociando co grupo os prazos e obrigas dos traballos colectivos apoiándose nas distintas formas de presenza de Xesucristo que identifica no grupo.</p> <p>Acepta a diversidade de opinións xerando un ambiente de relación cómoda por mor do que analiza de Xesús nos sacramentos.</p> <p>Promove a colaboración do grupo co cumprimento das normas sobre os conflitos na aula pois coñece e respecta as iniciativas eclesiais que colaboran na construción da civilización do amor.</p>	<p>Favorece coa súa actitude un clima propicio para o traballo grupal e a comunicación cos seus iguais apoiándose nas distintas formas de presenza de Xesucristo que identifica na comunidade eclesial.</p> <p>Acepta a crítica constructiva na xestión de conflitos por mor do que analiza de Xesús nos sacramentos e na caridade.</p> <p>Promove a colaboración do grupo coas súas comunicacións sobre os conflitos na aula pois coñece e respecta as iniciativas eclesiais que colaboran na construción da civilización do amor.</p>	<p>Comprométese cos seus iguais no traballo cooperativo e promove unha convivencia pacífica apoiándose nas distintas formas de presenza de Xesucristo que identifica na sociedade e na comunidade eclesial.</p> <p>Aplica principios democráticos, solidariedade e respecto aos seus compañeiros por mor do que analiza de Xesús nos sacramentos, na palabra de Deus e na caridade.</p> <p>Promove a colaboración do grupo coas súas accións sobre os conflitos na aula pois coñece e respecta as iniciativas eclesiais que colaboran na construción da civilización do amor.</p>

2.3 Perfil competencial de 2º Bach coas rúbricas correspondentes

CCL	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
<p>Destrezas:</p> <p>Expresión oral,EO</p> <p>Expresión escrita, EE</p> <p>Comprensión oral,CO</p> <p>Comprensión escrita,CE</p>	<p>RE1.1.1 Comprende e respecta o significado bíblico da afirmación “home e muller os creou”.</p> <p>RE1.2.1 Coñece e explica os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida.</p> <p>RE1.2.2 Posúe argumentos para defender ou dar razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.</p> <p>RE2.1.1 Descubre e valora o sentido humanizador que ten o traballo.</p> <p>RE2.2.1 Propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p> <p>RE3.1.1 Selecciona, estuda e expón a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p> <p>RE4.1.1 Nomea e explica situacións históricas nas que a Igrexa defendeu con radicalidade ao ser humano e xustifica a elección realizada.</p>

CAA	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
<p>Destrezas:</p> <p>Perfil de aprendiz, PA</p> <p>Ferramentas para estimular o pensamento,FE</p> <p>Planificar e avaliar,AV</p>	<p>RE 2.2.1 Propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p> <p>RE 3.1.1 Selecciona, estuda e expón a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p>

CSC	ESTÁNDARES RELACIONADOS CON ESA COMPETENCIA:
<div data-bbox="183 481 395 593" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;">Destrezas:</div> <p>Educación cívica e constitucional, EC</p> <p>Relación cos demais, RD (Aquí está "Traballo en grupo")</p> <p>Compromiso social, CS</p>	<p>RE1.1.1 Comprende e respecta o significado bíblico da afirmación "home e muller os creou".</p> <p>RE1.2.2 Posúe argumentos para defender ou dar razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.</p> <p>RE2.1.1 Descubre e valora o sentido humanizador que ten o traballo.</p> <p>RE2.2.1 Propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p> <p>RE3.1.1 Selecciona, estuda e expón a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p> <p>RE4.1.1 Nomea e explica situacións históricas nas que a Igrexa defendiu con radicalidade ao ser humano e xustifica a elección realizada.</p>

RE_R2ºBACH_CCL_EO_1	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Segue con axuda un esquema de intervención elaborado previamente para explicar a afirmación “home e muller os creou”.</p> <p>Desvíase e non retoma o fio do discurso para defender ou dar razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.</p>	<p>Comenta oralmente con respecto os escritos alleos no intercambio de opinións sobre a afirmación “home e muller os creou”.</p> <p>Posúe argumentos para defender ou dar razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.</p>	<p>Anticipa á súa audiencia o contido, elaborando unha definición persoal sobre a afirmación “home e muller os creou”.</p> <p>Expresa con concisión xuízos de valor e posúe argumentos para defender ou dar razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase e nos medios de comunicación, marcando con claridade as transicións entre as partes e logrando a complicidade do público para usar coloquialismos ou expresións informais para facerse entender.</p>	<p>Selecciona o nivel de especificación máis adecuado para o seu discurso -conducindo cun léxico especializado- e expresándose persoalmente sobre a afirmación “home e muller os creou”.</p> <p>Define con palabras persoais, respectando o tempo que precisan as outras persoas na exposición dos seus argumentos, dando razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase e nos medios de comunicación, elixindo o mellor momento para facer uso da súa quenda de palabra con concisión.</p>

RE_R 2ºBACH_CCL_EE_2	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Non usa un léxico específico nin ordea cunha estrutura de argumentos ao escribir sobre os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida.</p> <p>Redacta por escrito sen coherencia só o evidente, e a pesar de darlle pautas, un proxecto que podería levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p>	<p>Articula con marcadores textuais variados, cun léxico preciso e usa con propiedade locucións e frases feitas ao escribir sobre os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida.</p> <p>Describe por escrito de forma básica, pero clara un proxecto ou solución que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p>	<p>Informándose previamente con rigor sobre os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida escribe con claridade e orde as secuencias temporais dos sucesos observados, segundo para iso modelos de distintos xéneros como o xornalístico ou o narrativo, e escribindo varias alternativas para asegurarse do seu sentido.</p> <p>Relaciona e escribe de forma coherente propoñendo dous proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p>	<p>Utiliza os diversos procedementos de citas para distinguir o texto propio do alíneo e escribe de maneira razoada as consecuencias que se derivan dos diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida.</p> <p>Relaciona por escrito con argumentos apropiados propoñendo tres proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p>

RE_R2ºBACH_CCL_CO_3	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Con axuda distingue sen destacar, a través de fontes orais, os diferentes métodos de coñecer o sentido humanizador que ten o traballo.</p> <p>Logo de ver un fragmento de película ou un vídeo, comprendendo os trazos da vida monástica sen destacar o seu significado, identifica a súa influencia na organización social e na vida laboral.</p>	<p>A través de diversas fontes orais e audiovisuais, comparándoas entre si con exemplos sinxelos, identifica aspectos da realidade nos que descubre o sentido humanizador que ten o traballo.</p> <p>Logo de ver un fragmento de película ou un vídeo, comprendendo os trazos da vida monástica destacando o seu significado identifica a súa influencia na organización social e na vida laboral.</p>	<p>Identifica, a través de fontes orais da sociedade actual e pasada comparándoas con analogías, os diferentes aspectos da realidade nos que descubre e valora o sentido humanizador que ten o traballo.</p> <p>Logo de ver un fragmento de película ou un vídeo, comprendendo os trazos da vida monástica, reproduce con outra expresión a súa influencia na organización social e na vida laboral.</p>	<p>Identifica, a través de fontes orais comparándoas con analogías e con outras fontes, os diferentes aspectos da realidade nos que descubre, valora e xustifica o sentido humanizador que ten o traballo.</p> <p>Logo de ver un fragmento de película ou un vídeo, comprendendo os trazos da vida monástica, expón creativamente a súa influencia na organización social e na vida laboral.</p>

RE_R2ºBACH_CCL_CE_4	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Investiga cometendo erros de interpretación, a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p> <p>Cualifica con pouca variedade de léxico as situacións históricas nas que a Igrexa defendiu con radicalidade ao ser humano e non as contrasta con outras situacións.</p>	<p>Selecciona e estuda a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p> <p>Cualifica con vocabulario coherente, demostrando que entendeu textos, as situacións históricas nas que a Igrexa defendiu con radicalidade ao ser humano contrastándoas con outras situacións.</p>	<p>Selecciona, estuda e expón a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica, simplificando a súa estrutura sintáctica para lograr unha comprensión máis eficaz.</p> <p>Cualifica con vocabulario técnico, seleccionando textos de situacións históricas nas que a Igrexa defendiu con radicalidade ao ser humano e xustifica a elección realizada.</p>	<p>Selecciona, estuda, expón e interpreta a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica, reconstruíndo as informacións implícitas a partir da análise do seu contexto e dos aspectos lingüísticos e conceptuais.</p> <p>Cualifica textos con vocabulario específico facendo notar semellanzas e diferenzas de situacións históricas nas que a Igrexa defendiu con radicalidade ao ser humano e xustifica a elección realizada.</p>

RE_R2ºBACH_CAA_PA_5	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Precisa axuda para empregar destrezas de pensamento como comparar e contrastar, clasificar, predicir, xerar posibilidades, analizar causas e efectos, e avanzar na aprendizaxe autónoma sobre o criterio ético que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p> <p>Na súa propia aprendizaxe precisa pautas para tomar decisións, aclarar suposicións, determinar a fiabilidade das ideas, reflexionar sobre as partes e o todo, ao seleccionar a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p>	<p>Persiste nunha tarefa que require reflexión, manexa a impulsividade na toma de decisións, expoñendo novas cuestións de maneira creativa na súa propia aprendizaxe e propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p> <p>Actúa de maneira flexible e independente e asume riscos responsables ao seleccionar a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p>	<p>Analiza os factores que facilitan e limitan a súa aprendizaxe como coñecementos previos, capacidades, personalidade, recompilando para iso evidencias que documentan a súa propia aprendizaxe sobre proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p> <p>Revisa o seu estilo de aprendizaxe, motivación, hábitos e estilo de pensamento para reaxustar a selección e estudo dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p>	<p>Planifica e guía o seu pensamento aplicando as habilidades persoais e ferramentas que ten dispoñibles sobre a súa propia aprendizaxe para lograr un resultado satisfactorio e así aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.</p> <p>Combina hábitos da mente, destrezas de pensamento e estratexias de reflexión ao seleccionar e expoñer o estudo dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.</p>

RE_R2ºBACH_CSC_RD (traballo grup) 6	Grao para considerar que o alumno acadou o mínimo. ↓		
Calificación 0-4	Calificación 5-6	Calificación 7-8	Calificación 9-10
<p>Non favorece o traballo colectivo ao mostrar conductas negativas para defender ou dar razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.</p> <p>Non axuda a que o grupo teña mellores resultados cando este se propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p>	<p>Valora as achegas das persoas na cooperación atendendo ás súas necesidades para traballar en grupo na identificación de razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.</p> <p>Aplicando situacións de cooperación e estratexias de cohesión interna elabora en grupo un material audiovisual no que se propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p>	<p>Participa en estratexias de negociación, conciliación ou mediación, autorregulándose na xestión de conflitos e nas situacións de confrontación para traballar en grupo na identificación e diferenzación, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.</p> <p>Comparte no grupo os elementos propios de diversas culturas, comparándoas criticamente, e participa activamente elaborando un material audiovisual colectivo no que se propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p>	<p>Guiando as súas interaccións desde a defensa crítica dos valores da cultura de paz, da convivencia positiva, dos principios democráticos e dos dereitos humanos, traballa en grupo na identificación, diferenzación e argumentación, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.</p> <p>Coopera con estratexias de cohesión interna fortalecendo o grupo para xerar un ambiente emocional máis seguro e propicio no desenvolvemento das persoas ao elaborar un material audiovisual colectivo onde compara criticamente elementos propios de diversas culturas propoñendo proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.</p>

2.4 Anexo: Rúbrica de blog

	9-10	7-8	5-6	0-4
Contidos	O blog recolle todas as actividades	O blog recolle a maior parte das actividades.	O blog recolle somentes algunhas das actividades.	O blog recolle poucas das actividades.
Reflexións	<i>Todas</i> as actividades expóñense cunhas moi boas reflexións.	<i>A maior parte</i> das actividades expóñense cunhas boas reflexións.	<i>Algunhas</i> das actividades teñen reflexións suficientemente boas .	<i>Moi poucas</i> reflexións son boas .
Rutinas de Pensamento	<i>Todas</i> as reflexións teñen unha rutina de pensamento e están ben realizadas .	<i>A maior parte</i> das reflexións teñen unha rutina de pensamento e están ben realizadas .	<i>Algunhas</i> das reflexións teñen unha rutina de pensamento e están ben realizadas .	<i>Moi poucas</i> das reflexións teñen unha rutina de pensamento e non están ben .
Escritura	O blog non ten faltas de ortografía e a escritura está coidada .	O blog ten faltas de ortografía e a escritura non está coidada .	O blog ten moitas faltas de ortografía e non se entende ben o contido.	O blog non se entende e está infestado de faltas de ortografía .
Presentación	O blog e actividades teñen unha presentación moi coidada .	A presentación é boa .	A presentación non é boa .	Ten unha presentación moi mala .
Creatividade	O formato do blog é moi creativo e innovador .	O formato do blog é creativo e innovador .	O formato do blog é pouco creativo e innovador .	O formato do blog é moi pouco creativo e innovador .

3. Concreción dos obxectivos para cada curso

Será no apartado seguinte (o número catro) desta programación onde fagamos a correspondencia entre estándares de aprendizaxe, temporalización, grao mínimo e procedementos e instrumentos de avaliación para cada curso da nosa materia. Na normativa que sinalamos no primeiro apartado especifica que para este apartado número tres se faga *de ser o caso* polo que neste apartado somentes facemos referencia os obxectivos que aparecen no Decreto 86/2015, do 25 de xuño para cada unha das dúas etapas:

Obxectivos ESO

A ESO contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Obxectivos Bacharelato

O BACHARELATO contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e

- a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego. m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: a) Temporalización, b) Grao mínimo, c) Procedementos e instrumentos de avaliación.

4.0. Introducción

Neste apartado imos elaborar, para cada nivel desde 1º ESO ata 2º Bacharelato, unha táboa do seguinte xeito:

Na primeira columna especificamos cada estándar de aprendizaxe (de agora en adiante EA e co seu código correspondente) dos xa referidos no perfil competencial.

Na segunda columna especificamos a avaliación ou avaliacións nas que se vai traballar ese EA marcando con unha *equis*.

Na terceira columna indicamos o grao mínimo de consecución do EA necesario para superar a materia. Ese grao mínimo é o que xa está exposto nas rúbricas do apartado segundo.

Nunha cuarta columna aparecen os procedementos e instrumentos de avaliación que imos empregar para avaliar ese EA. Nos procedementos de avaliación recolleemos todos os métodos que fan posible contrastar o grao de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo. Os métodos agrúpamolos en catro grandes bloques: técnicas de observación sistemática, análise de producións dos alumnos, intercambios orais e probas específicas. Estes métodos, á súa vez, poden ser: Cadernos de clase escritos ou dixitais, listas de control, rexistros anecdóticos, escalas de observación, investigacións, textos, producións orais, plásticas ou musicais ou doutra natureza, tarefas de aplicación e síntese, exposición dun tema, cuestionarios, etc. *Nas táboas o símbolo en forma de cadrado indica o procedemento mentres que o asterisco indica o instrumento de avaliación.*

4.1. Concreción para 2º ESO.

SEGUNDO DE ESO						
ESTÁNDARES		1ª AV.	2ª AV.	3ª AV.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
RE1.1.1	1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R2º_CCL_EO_1	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Proc: Análise da produción dos alumnos. *Instr: Caderno de clase/blog.
RE1.2.1	2.1 Distingue e debate, de forma xustificada e respetuosa, a orixe do ser humano.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2º_CCL_CO_3	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Proc: Intercambios orais cos alumnos. *Instr: Guión de entrevista para comunicación verbal planificada.
RE1.3.1	3.1 Valora, en situacións do seu entorno, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2º_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas * Exposición de un tema.

RE1.4.1	4.1 Clasifica accións do ser humano que respecta ou destrúen a creación. Cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CSC_RD(traballo grup)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Cuestionario. * Cuestionarios.
RE1.4.2	4.2 Diseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan ao menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.	x			O especificado na rúbrica RE_R2°_CSC_RD(traballo grup)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Investigación en Internet.
RE2.1.1	1.1 Busca e escolle persoaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza neles a resposta de fe.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CO_3	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Traballo de explicación e síntese.
RE2.3.1	3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Producción oral.

RE2.4.1	4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia, valorándoos como necesarios.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Observación sistemática. *Rexistro da ausencia ou presenza dun determinado rasgo, conduta ou secuencia de accións.
RE2.5.1	5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. *Valoración dos resumos.
RE2.5.2	5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. *Xogos de simulación e dramáticos.
RE3.1.1	1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas. *Proba aberta na que o alumno ten que construír as respostas.
RE3.1.2	1.2 Le relatos mitolóxicos, localiza rasgos das divinidades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas. *Proba específica con preguntas moi concretas.

RE3.2.1	2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para acadar a súa identidade a semellanza de Deus.	x			O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas. *Exposición dun tema.
RE3.3.1	3.1 Elabora materiais onde se expresan os momentos importantes da Historia da Salvación e relacións coas verdades de fe formuladas no Credo.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas. *Proba específica con preguntas moi concretas e opcións de resposta fixa para que o alumno escolla, sinala ou complete con termos pareados.
RE3.4.1	4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. *Valoración dos resumos.
RE4.1.1	1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_EO_1	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. *Xogos de simulación e dramáticos.
RE4.1.2	1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de S. Paulo e explica coas súas verbas a difusión do Cristianismo no mundo pagano.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°_CCL_CO_3	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas. *Proba aberta na que o alumno ten que construír as respostas.

4.2. Concreción para 4º ESO.

CUARTO DE ESO					
ESTÁNDARES	1ª AV.	2ª AV.	3ª AV.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
RE1.1.1 Identifica e clasifica os rasgos principais (ensinanza, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Proc: Análise da produción dos alumnos. * Instr: Caderno de clase/blog.
RE. 1.1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das diferentes relixións ás preguntas de sentido.				O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Proc: Intercambios orais cos alumnos. * Instr: Guión de entrevista para comunicación verbal planificada.
RE 1.2.1 Razona por que a Revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_CO_3	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas * Exposición de un tema.

RE1.2.2 Analiza e debate as principais diferencias entre a Revelación de Deus e as relixións.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R4º_CSC_RD(traballo grupo)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas * Exposición de un tema.
RE2.1.1 Identifica, analiza e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Cuestionario. * Cuestionarios.
RE 2.1.2 Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que reconece a fidelidade de Deus.				O especificado na rúbrica RE_R4º_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Observación sistemática. * Análise sistemático das tarefas realizadas na clase.
RE2.2.1 Identifica, clasifica e compara os rasgos do Mesías sufrinte e o Mesías político.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_CO_3	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Investigación en Internet.

RE3.1.1 Localiza, selecciona e argumenta, en textos evanxélicos, a chamada de Xesús.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_EO_1	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Traballo de explicación e síntese.
RE3.2.1 Le de maneira comprensiva un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Observación sistemática. * Análise sistemático das tarefas realizadas na clase.
RE3.2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R4_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Producción oral.

RE4.1.1 Elabora xuízos a partir de testemuñas que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_EO_1	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Observación sistemática. * Rexistro da ausencia ou presenza dun determinado rasgo, conduta ou secuencia de accións.
RE4.1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R4º_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Valoración dos resumos.
RE4.1.3 É conscente das diferentes formas de vivir a afectividade e escolle a que recoñece como máis humana.	x	x		O especificado na rúbrica RE_4º_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Xogos de simulación e dramáticos.

RE4.2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica cómo reconece nelas a verdade.			X	O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas. * Proba aberta na que o alumno ten que construír as respostas.
Re4.2.2 Reconece e valora na Igrexa as diferentes figuras que son autoridade, polo servizo e a testemuña que ofrecen.				O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas *Exposición de un tema.
RE4.2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.				O especificado na rúbrica RE_R4º_CCL_EO_1	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. *Investigación en Internet.

RE4.3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu entorno que colaboran na construción da civilización do amor.				O especificado na rúbrica RE_R4º_CSC_RD(traballo grupo)_6	<ul style="list-style-type: none">▫ Análise da produción dos alumnos. *Investigación en Internet.
---	--	--	--	--	---

4.3 Concreción para 2º Bacharelato.

SEGUNDO DE BACHARELATO					
ESTÁNDARES	1ª AV.	2ª AV.	3ª AV.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
RE1.1.1 Comprende e respecta o significado bíblico da afirmación "home e muller os creou".		x	x	O especificado na rúbrica RE_R2ºBACH_CCL_EO_1	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Proc: Análise da produción dos alumnos. * Instr: Caderno de clase/blog.
RE 1.2.1 Coñece e explica os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenrolo e o final da vida.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R 2ºBACH_CCL_EE_2	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Proc: Intercambios orais cos alumnos. * Instr: Guión de entrevista para comunicación verbal planificada.
RE1.2.2 Posúe argumentos para defender ou dar razóns, dende a posición cristián, ante situacións reais ou supostas que se propoñen na clase.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R2ºBACH_CSC_RD (traballo grup)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Cuestionario. * Cuestionarios.

RE2.1.1 Descubre e valora o sentido humanizador que ten o traballo.	x	x	x	O especificado na rúbrica RE_R2°BACH_CCL_CO_3	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Observación sistemática. * Análise sistemático das tarefas realizadas na clase.
RE2.2.1 Propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais e internacionais para facer o mundo máis humano.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°BACH_CSC_RD (traballo grup)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Producción oral.
RE3.1.1 Selecciona, estuda e expón a biografía dun investigador cristián, resaltando as súas aportacións ao ámbito da ciencia e da técnica.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2°BACH_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Xogos de simulación e dramáticos.

RE3.3.1 Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.	x		x	O especificado na rúbrica RE_R2ºBACH_CAA_PA_5	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas. * Exposición dun tema.
RE4.1.1 Nomea e explica situacións históricas nas que a Igrexa defendiu con radicalidade ao ser humano e xustifica a elección realizada.		x	x	O especificado na rúbrica RE_R2ºBACH_CCL_CE_4	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Probas específicas. * Proba específica con preguntas moi concretas e opcións de resposta fixa para que o alumnos escolla, sinale ou complete con termos pareados.
RE4.2.1 Selecciona obras de arte, investiga sobor do autor e descubre o seu sentido relixioso. Elabora un material creativo que permite coñecer a eses artistas.	x	x		O especificado na rúbrica RE_R2ºBACH_CSC_RD (traballo grup)_6	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Análise da produción dos alumnos. * Monografía.

5. Concrecións metodolóxicas que require a materia.

Están contempladas no artigo 11 do Decreto onde di *A metodoloxía didáctica nesta etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.*

A metodoloxía cooperativa é unha metodoloxía que permite ao alumnado sentirse activo, formar parte dun equipo, e ter unha escola inclusiva e non selectiva. Se o alumnado está activo, está a facer cousas, estamos poñendo medios conducentes a reducir as condutas disruptivas e estamos a evitar que se propague esa conduta a outros alumnos ou alumnas, é dicir, se o alumno ou alumna non se aburre é máis doado que se comporte correctamente.

A metodoloxía empregada parte do estándar de aprendizaxe (EA) o que nos vai permitir traballar por competencias, facer actividades de aprendizaxe integradas que traballen EA de diferentes bloques e avanzar no currículo.

Concretamente na materia de Relixión Católica *as tarefas do profesor/a* serán:

- Informar e expoñer con antelación a un exercicio comunicando o material necesario para a súa elaboración.
- Presentar o tema ou o asunto sobre o que vai desenvolverse a sesión do día.
- Ilustrar mostrando suficiente material visual para complementar o discurso teórico. As imaxes serán tanto as existentes nos arquivos dixitais dispoñibles na rede como as solucións aportadas polo alumnado en cursos anteriores. (Case o 90% do alumnado de Relixión dispón dun blog ou portfolio persoal de cursos anteriores onde vai recollendo diversas aportacións, o 10% restante usa caderno en papel).
- Explicar: definirase claramente a natureza dos exercicios, qué facemos, para qué o facemos, a qué cuestións temos que dar resposta, qué procedementos empregaremos, cales son os materiais máis axeitados para cada proposta e cómo traballaremos (individualmente, en grupo pequeno, en gran grupo...). Cando sexa necesario serán os propios alumnos os que corrixan publicamente os exercicios.
- Orientar: daranse pautas individualizadas para que cada alumno/a obteña o mellor resultado posible.
- Avaliar/ autoavaliarse: segundo as rúbricas axeitadas. Tralos resultados, faremos unha análise da metodoloxía empregada, unha autocrítica e unha crítica por parte do alumnado.
- Corrixir o blog ou caderno persoal do alumno coas rúbricas correspondentes .

Serán tarefas do alumnado:

- Custodiar o material que lle proporciona o centro para o uso das novas tecnoloxías.
- escoitar e mirar con atención as explicacións.
- Non perturbar o normal desenvolvemento da clase.
- Participar e colaborar en crear un clima propicio para o aprendizaxe.
- Preguntar ordenadamente para solucionar dúbidas.
- Atender e respectar as dúbidas e opinións dos compañeiros/as.
- Buscar e aportar ideas e solucións ás preguntas formuladas polo profesor/a.

- Elaborar a proposta de traballo seguindo as instrucións e orientacións do profesor/a.
- Non plaxiar traballos realizados por terceiros.
- Autoavaliarse e solicitar aclaracións no caso de non comprender algunha corrección.

Ademais das publicacións en Internet, poderán expoñerse publicamente outras tarefas realizadas para disfrute e aproveitamento de toda a comunidade educativa.

CRITERIOS DE AVALIACION PARA 2º ESO

6. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.

- Aula virtual e web do propio Centro. Tamén a plataforma EVA-Edixgal nos cursos da E.S.O.
- Caderno persoal de alumno ou blog ou portfolio.
- Materiais do repositorio Abalar.
- Fichas das carpetas de recursos do Departamento.
- Documentos da Igrexa Católica (Encíclicas, Concilio Vaticano II, etc.)
- Revistas, diarios, información do Terceiro Mundo.
- Comentarios de texto (especialmente para 1º e 2º Bacharelato).
- Videoteca e bibliografía da Biblioteca do Instituto.
- Exposición en paneis, murais.
- Diversos recursos lúdico-relixiosos tanto en papel como na Rede.
- Cancións e actividades musicais.
- Xogos e dinámicas grupais.
- Presentacións en Power-Point, Prezi e noutros recursos on-line.
- Exercicios de valores.

7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Os criterios sobre a avaliación que imos a expoñer neste apartado son os indicados pola Comisión Episcopal de Ensenanza nas resolucións seguintes:

- * RESOLUCIÓN do 11 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.
- * RESOLUCIÓN do 13 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo de Relixión Católica para Bacharelato segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1. Establecer diferenzas entre o ser humano creado a imaxe de Deus e os animais.
2. Relaciona a condición de criatura coa orixe divina.
3. Explicar a orixe da dignidade do ser humano como criatura de Deus.
4. Entender o sentido e a finalidade da acción humana

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. Coñecer e aceptar que Deus se revela na historia.
2. Comprender e valorar que a fe é a resposta á iniciativa salvífica de Deus.
3. Coñecer e definir a estrutura e organización da Biblia.
4. Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa en torno á interpretación bíblica.
5. Recoñecer na inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da Divinidad na revelación de Jesús.
2. Vincular o sentido comunitario da Trindade coa dimensión relacional humana.
3. Descubrir o carácter histórico da formulación de Credo cristián.
4. Recoñecer as verdades da fe cristina presentes no Credo.

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa

1. Comprender a expansión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristiás.
2. Xustificar que a Igrexa é unha, santa, católica e apostólica.

CRITERIOS DE AVALIACION PARA 4º ESO

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1. Aprender e memorizar os principais trazos comúns das relixións.
2. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta á procura de sentido.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia.
2. Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufriente e o Mesías político

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa.
2. Coñecer e apreciar a invitación de Xesús a colaborar na súa misión

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa

1. Descubrir e valorar que Cristo xera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a afectividade da persoa.
2. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade.
3. Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo.

CRITERIOS DE AVALIACION PARA 2º BACHARELATO

Bloque 1. ANTROPOLOXIA CRISTIANA

1. Recoñecer e apreciar o carácter sexuado da persoa e a súa importancia para construír a súa identidade.
2. Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto de a vida.

Bloque 2. DOCTRINA SOCIAL DA IGREXA

1. Recoñecer e apreciar o cambio que a doutrina social da Igrexa outorga á persoa e á vida.
2. Deducir as consecuencias que implica a doutrina social da Igrexa no traballo, as relacións internacionais e a economía.

Bloque 3. RELACION ENTRE A RAZON , A CIENCIA E A FE

1. Recoñecer o valor social das achegas realizadas por investigadores cristiáns.

Bloque 4. A IGREXA XERADORA DE CULTURA AO LONGO DA HISTORIA

1. Recoñecer os esforzos que a Igrexa realizou ao longo dos séculos para que se respecte a dignidade do ser humano e os seus dereitos.
2. Comprender que algunhas creacións culturais son a expresión da fe

Cráterios sobre cualificación e promoción do alumnado

Eses cráterios de avaliación propostos pola Comisión Episcopal de Enseñanza desenvólvense nos estándares de aprendizaxe de xeito que un alumno aprobará esta materia cando obteña o grao mínimo segundo ás rúbricas do apartado dous desta Programación onde se expresan os perfís competenciais. Tamén pode observarse nesas rúbricas a diferente puntuación que entre cero e dez adquire o alumno segundo a graduación da rúbrica.

Polo tanto, se un alumno acada unha cualificación igual ou superior a cinco terá aprobada a materia. No caso contrario, deberá recuperala do xeito seguinte:

- > Se suspende a primeira avaliación deberá presentar as súas producións na segunda avaliación. Se a autoría do alumno está garantida, e acada os estándares de aprendizaxe, a súa cualificación será dun cinco.
- > Se suspende a primeira e/ou a segunda avaliación deberá presentar as súas producións na terceira avaliación. Se a autoría do alumno está garantida, e acada os estándares de aprendizaxe, a súa cualificación será dun cinco.
- > Se suspende a avaliación ordinaria de xuño, o alumnado deberá presentarse á proba extraordinaria de presentando o seu blog, caderno ou portfolio que se calificará segundo a rúbrica de blog.

A cualificación final da materia será a media aritmética das cualificacións das tres avaliacións.

En canto á promoción do alumnado este departamento seguirá en todo momento a normativa e os cráterios acordados no centro.

8. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

Para revisar o desenvolvemento da programación fixéndonos nos aspectos metodolóxicos, na idoneidade dos materiais e recursos e, loxicamente, en todo proceso de aprendizaxe, faremos un rexistro tal que a interpretación dos resultados e as modificacións necesarias (se as houbera), quedarán reflectidas nas actas da reunión de Departamento e na memoria final de curso nunha táboa como a seguinte:

Lenda: 1 – pouco/nunca 2 – poucas veces 3 – case sempre 4 – moito/sempre

Proxectando	1	2	3	4
1. A programación é clara				
2. Cumplíuse o programado para o trimestre				
3. É necesario algunha modificación na programación				
Desenvolvemento				
1. Introduzo cada novo exercicio e presento o plan de traballo explicando a súa finalidade				
2. Informo ao alumnado de cómo avalío cada exercicio				
3. Pido o material necesario para cada proposta con antelación suficiente				
Avaliación				
1. Os resultados axústanse á dinámica da clase				
2. O alumnado entende cómo avalío				
3. Flexibilizo os criterios de cualificación recollidos na programación				

9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.

A) Se un alumno
 ten pendente a Relixión Católica do curso anterior e segue cursándoa,

valorarase no primeiro trimestre se o alumno vai acadando o grao mínimo a acadar nos estándares de aprendizaxe co rendemento no actual curso. Esa valoración será mediante as rúbricas establecidas no desenvolvemento das clases habituais. Se o alumno non acadara o grao mínimo ao longo do curso poderá optar por realizar unha proba escrita para pendentes no mes de setembro segundo as datas establecidas polo centro.

B)

No caso de que o alumno non siga cursando a materia de Relixión realizará, coincidindo coa primeira avaliación, unha proba axeitada o grao mínimo que debe acadar. Se non a supera terá, a final de curso, outra proba ou entrega de traballos relacionados cos temas correspondentes.

En calquera caso os plans para a superación e a avaliación serán coas rúbricas propias do nivel que lle quedou pendente ao alumno.

10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.

O alumnado de 2º de Bacharelato en Relixión Católica que non tivera cursado esta materia en 1º Bacharelato deberá presentar durante o primeiro trimestre un blog ou portofolio onde irán reflectindo: a) A súa capacidade de comprensión dun texto bíblico, b) A presentación dun tema escollido ao chou para verificar a destreza de presentar información, c) A redacción dun ensaio (cuxa lonxitude sexa equivalente á de un folio por unha carilla) para valorar a capacidade de expresión escrita, a habilidade para desenvolver un argumento coherente, o uso de referencias bibliográficas e a súa avaliación crítica de ideas.

11. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Nesta materia de Relixión Católica non é precisa, en xeral, ningunha avaliación ao inicio de curso posto que o alumnado que elixe voluntariamente a materia acada ao rematar o curso escolar os estándares de aprendizaxe no seu grao mínimo e posúe as competencias precisas para o curso que se inicia.

Aínda así pode ser necesario, nalgún caso de alumnado que procede doutros centros ou da Primaria, diagnosticar a situación de partida para detectar os casos nos que haxa que aplicar medidas de atención á diversidade.

Nese caso realizarase unha proba específica a principio de curso, preferentemente na primeira semana de outubro, que consistirá en probas obxectivas así como de texto incompleto, de emparellamento e de opción múltiple. A proba terá un carácter informativo e non terá validez para a avaliación e cualificación de final de curso.

Modelo de proba inicial para alumnos procedentes de Primaria ou susceptibles de medidas de atención á diversidade:

1. Di o nome das cinco relixións máis importantes que hai no mundo na actualidade.
2. Pon unha característica da vida de Xesús de Nazaret que máis te chamou a atención cando cha contaron.
3. Achégase a ti un compañeiro con un papel que pon: Mt 1, 1-5. A el parécelle unha marca de roupa pero ti sabes que é unha cita da Biblia. Explícalle que significa eso. É dicir, como se busca unha cita na Biblia.
4. Dos sete sacramentos que son: Bautismo, Confirmación, Eucaristía, Perdón ou Penitencia,

Unción de enfermos, Orden Sacerdotal e Matrimonio, escribe:

- Os que coñezas por ter asistido nalgunha igrexa a algún deles.
 - Os que ti tes recibido ou recibes actualmente.
 - Lembra o que tes estudado en cursos anteriores e contesta: **signo** que se utiliza en cada un deles (por exemplo, no bautismo se utiliza como signo, a auga) e **o significado de cada un** (por exemplo, o Orden Sacerdotal serve para que un rapaz poida ser sacerdote).
5. Escribe algo sobre a vida do santo, ou santa, ou personaxe famoso, cuxo nome coincide co teu.

12. Medidas de atención á diversidade.

No ensino da Relixión temos o convencemento de que cada persoa é única e irrepetible polo que a atención á diversidade está sempre presente. Habitualmente ocorre que algúns alumnos teñen necesidades educativas especiais asociadas a algún tipo de discapacidade física ou mental; outros necesitan axudas técnicas e outros están máis adiantados nas súas calidades requirindo ensinanzas alternativas para satisfacer as súas posibilidades con máis amplitude.

En todo caso seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

Evidentemente traballaremos parellos co diagnóstico psicolóxico e pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación do Centro e en sintonía cos profesores compañeiros de Pedagogía Terapéutica.

O alumnado de calquera das problemáticas deberá amosar un mínimo interese por acadar os estándares de aprendizaxe e poñer o esforzo do que sexa capaz así como unha actitude correcta fronte á materia, ao profesorado e aos compañeiros.

Máis concretamente, por experiencia de cursos anteriores, pódense presentar os seguintes casos:

- Alumnado inmigrante con descoñecemento do idioma.
- Alumnado co Síndrome de Asperger.
- Alumnado con TDH.
- Alumnado con síndromes do espectro autista.
- Alumnado con dificultades de comprensión.
- Alumnado con problemas de psicomotricidade.
- Alumnado con dificultades de visión e de hipoacusia.
- Alumnado fortemente desmotivado ou fortemente motivado.
- Alumnado con problemáticas emocionais

Neses casos aplicaremos as seguintes medidas:

- Facer sentar ao alumno no lugar máis axeitado da aula daccordo ás súas necesidades psicomotrices, auditivas, visuais ou de calquera outro tipo.
- Adaptar os criterios de corrección.
- Tutorizalo con algún outro alumno cuxas calidades sociais e destrezas o permitan.
- Valorar e agradecer publicamente os seus acertos e minimizar os erros.

- Atraer e manter a súa atención e motivación con frecuentes chamadas de atención.
- Darlle máis tempo para realizar as tarefas.
- Empregar Internet sempre que o alumno poida usar a rede para facer traducións, realizar actividades motivadoras e correctoras ou traballar en grupo.
- Insistir na colaboración coa Titoría, co Departamento de Orientación e coa familia nos casos máis reincidentes e incontrolables.

13. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.

Os elementos transversais son os descritos no artigo 4 do Decreto 86/2015. O centro decidirá en cada nivel que elemento transversal vai ser traballado de forma coordinada, como se fora un proxecto multidisciplinar, dende diferentes materias.

Evidentemente o elemento transversal a traballar é algo que se decide antes do inicio de curso a nivel de centro, e debe ser aprobado en claustro. Unha vez aprobado en claustro, son os diferentes profesores e profesoras de cada nivel os que teñen que planificar esa actividade coordinados pola persoa que designe a xefatura de estudos.

A biblioteca escolar, como elemento central da vida do centro, ten que ser aproveitada e vinculada coas actividades que se desenvolven en cada nivel para traballar o elemento transversal acordado polo claustro.

Nas datas de elaboración desta Programación non se ten aprobado en claustro ningún elemento transversal a traballar coordinadamente dende as distintas materias.

14. Actividades complementarias e extraescolares programadas para cada curso.

Valoramos como Mal, Ben ou Mellorable segundo se acaden as competencias clave sinaladas.

<i>Actividade a realizar</i>	<i>Obxectivos fundamentais en conexión cos estándares de aprendizaxe.</i>	<i>Data e duración</i>	<i>Lugar e competencias clave.</i>	<i>Alumnado de Relixión (cursos)</i>
Telearqueoloxía	Coñecemento das pegadas relixiosas da antigüidade: petróglifos de Mogor, Campolameiro, etc.	Primeiro trimestre. Xa se está realizando.	No propio centro. CCL CMCCT CAA CCEC	Os acordados co Departamento de Música e TIC.
Visita ao mosteiro cisterciense de Armenteira.	Achegamento á vida contemplativa.	No segundo trimestre.	Armenteira CAA CSC CSIEE CCEC	4º E.S.O.- 1º+2º Bach.
Visita á igrexa de Pontecesures e Padrón.	Recoñecer os elementos litúrxicos dentro dun templo e valorar a relixiosidade popular galega.	No segundo trimestre.	Pontecesures e Padrón CCL CMCCT CAA CCEC	2º E.S.O.
Percorrido polas igrexas da cidade de Pontevedra.	Coñecer e valorar a expresión artística, simbólica, de costumes e modos de vida de orixe relixiosa.	Cando a climatoloxía o permita, durante as propias clases de Relixión e collendo algún recreo.	Cidade de Pontevedra. CCL CMCCT CAA CCEC	Todos os grupos cuxo horario de Relixión permita facer o percorrido sin interferir con outras materias.

Realizar un traballo de análise da sociedade pontevedresa.	Identificar os principios da Doutrina Social da Igrexa presentes nos valores democráticos e cidadáns.	Cando a climatoloxía o permita, durante as propias clases de Relixión e collendo algún recreo.	Cidade de Pontevedra. CCL CD CAA CCEC	4º E.S.O. e 1º+2º Bach.
Visitar: -O comedor de San Francisco. -Cáritas -Proxecto de Calor e café. - Asociación Boa Vida...	Coñecer lugares de acollida e de servizo da Igrexa aos máis desfavorecidos.	Cando a climatoloxía o permita, durante as propias clases de Relixión e collendo algún recreo.	Cidade de Pontevedra. CAA CSC CSIEE CCEC	2º E.S.O.
Camiño a Santiago percorrendo a pé a etapa Padrón-Santiago. En autobús ata Padrón. Intercentros. Extraescolar.	Vivir os valores do Camiño a Santiago.	Dous días e unha noite. No terceiro trimestre cando a climatoloxía o permita.	Padrón- Santiago. CAA CSC CSIEE CCEC	4º E.S.O. e 1º+2º Bach. con outros centros.
Axuda para erradicar a pobreza extrema: colaboración coa <i>Campaña contra a Fame</i>	Dentro do tema dos valores (austeridade, gratuidade e sinxeleza) observar que noutras partes do mundo as condicións de vida son moito peores que as nosas.	Febreiro.	Nas clases de Relixión. Exposición no hall. CCL CMCCT CD CAA CSC	En todos os grupos.

15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Para a recollida de información e análise de datos propoñemos o modelo de rúbrica seguinte.

AVALIACIÓN: 1ª / 2ª / ORDINARIA XUÑO

AVALIACIÓN: 1ª / 2ª / ORDINARIA XUÑO												
RESULTADOS	Curso anterior			Curso actual			Observacións sobre o alumnado suspenso	1	2	3	4	
	Nº alu	% A	% S	Nº alu	% A	% S	Escoita con atención as explicacións e orientacións					
							Amosa dificultades de comprensión					
	Comentario:						Amosa dificultades de psicomotricidade fina					
							Trae o material					
							Realiza os exercicios na clase					
							É autor/a dos traballos que presenta					
							Pregunta cando non entende					
						Fala a destempo e molesta aos compañeiros/as						
1: Nunca; 2: Poucas veces; 3: Con frecuencia; 4: Sempre												
ANÁLISE DA PROGRAMACIÓN	Elemento						Cúmrese		Motivo polo que non se cumpríu			
							SI	NON				
	Contidos											
	Metodoloxía											
	Recursos e materiais											
	Instrumentos de avaliación											
Criterios de cualificación												
MODIFICACIÓNS	Elemento						Replanteamento					
	Contidos											
	Metodoloxía											
	Recursos e materiais											
	Instrumentos de avaliación											
	Criterios de cualificación											

16. Outros apartados a cumprimentar de cara aos plans e proxectos de centro:

16.1. Accións de contribución ao plan de convivencia.

Na contribución ó Plan de convivencia esta materia de Relixión Católica ten moitísimo que aportar desde os valores que promove que contribúen ao desenvolvemento do pensamento diverso e así, ofrecendo múltiples solucións a un único problema, axuda ao alumnado a que, fronte a opinións e producións alleas, vaia desenvolvendo, pouco a pouco, actitudes de empatía, respecto, comprensión, tolerancia e solidariedade.

En todo momento este departamento de Relixión seguirá as pautas do Plan de Convivencia do Centro así como as indicacións do Departamento de Orientación e das Titorías participando activamente no plan de Titoría entre Iguais que se desenvolve este curso no centro.

Independentemente diso traballará constantemente aspectos propios da educación para a Paz, o respecto da Natureza e a solidariedade. escoitar con calma e tolerancia as preguntas e opinións dos compañeiros/as axudará a tomar conciencia de que actitudes disruptivas e insolidarias prexudican a todos. Traballar en grupo aportando pareceres, compartindo medios materiais e inmateriais amosará unha visión do que implica ser sociedade democrática e como comportamentos individuais repercuten positiva ou negativamente no traballo colectivo.

Na aula de Relixión é onde se debe medrar máis que en ningunha outra materia nun clima de convivencia real afastado de egoísmos e actitudes insolidarias. A interiorización de normas da Relixión contribúe a que o centro sexa espello dos mellores valores do seu alumnado.

As accións:

- ~ Asistencia puntual ás clases.
- ~ Colaboración activa no proxecto de Titoría entre Iguais.
- ~ Asistencia ó Centro cos materiais necesarios para as clases.
- ~ Respecto para as persoas que teñen crenzas distintas.
- ~ Diálogo cos que pensan de xeito diverso.
- ~ Colaboración para a realización das tarefas propostas polo profesorado.
- ~ Colaboración para a modificación da conduta do alumno ou alumna e seguimento nos cambios que se produzan.
- ~ Rexeitamento pacífico de todo tipo de violencia.
- ~ escoitar para entender.
- ~ Compartir cos demais.
- ~ Respecto ós compañeiros e a todo o persoal do Centro.
- ~ Non permisión de actitudes racistas nin sexistas.
- ~ Moderación consumista e coidado da hixiene persoal.

16.2. Accións de contribución ao proxecto lector.

O Departamento de Relixión participará activamente no Plan Lector do propio Centro coa dinámica que se estableza para este curso 2022-2023 así como nas actividades propostas polo equipo da Biblioteca.

De non coincidir o horario establecido do Plan Lector con algunha clase desta materia adicarase, en cada grupo, o tempo que fora preciso na lectura e traballo de textos para que os nosos alumnos acaden gusto pola lectura facendo dela unha rutina diaria na que atopen entretenemento intelectual e formativo.

Como accións máis destacadas teremos en conta:

- √ Lectura en voz alta de xeito rotatorio e participativo dos alumnos dunha parte de calquera unidade didáctica que corresponda explicar.
- √ Exercicios e prácticas de comprensión lectora da Biblia e dos seus xéneros literarios con textos axeitados que motiven aos alumnos a ler con agrado, lectura de biografías de personaxes fundamentais do cristianismo e da humanidade, lecturas de Encíclicas, lectura sobre unha selección de temas de actualidade, textos sinodais, preguntas sobre o lido, extracción da idea principal, realización de exposicións escritas do texto traballado, resumos, esquemas, utilización de enciclopedias, dicionarios, periódicos. Todo iso axeitadamente á idade e capacidades dos alumnos.
- √ Lecturas e exposicións de ideas e opinións persoais así como interpretación de murais e traballos realizados polos alumnos e que contribúen ao desenvolvemento da expresión escrita e oral.
- √ Os exemplares da Biblia e demais libros que se usen serán do Departamento de Relixión ou da Biblioteca do Centro polo que non é necesario que os alumnos os merquen.

16.3. Accións de contribución ao plan TIC.

Dado que neste curso 2022-2023 está activado o servizo da plataforma educativa EVA-Edixgal para os catro cursos da E.S.O., faremos unha adaptación axeitada dos recursos que tal Proxecto nos brinda. Nos outros niveis seguiremos actuando tal como nos cursos anteriores porque o Centro proporcionalle a este Departamento unha aula de Informática cando é necesaria.

Desde as clases de Relixión contribuímos ao logro dos obxectivos do plan TIC do Centro mediante a realización de diversas accións cos nosos alumnos tales como:

- Creación dun blog ou portfolio persoal para o seguimento das actividades propostas. A súa rúbrica, ademais de nesta programación, pode verse en <https://religente.wordpress.com> que é o blog de clases do Departamento.
- Uso de correo electrónico para informar aos alumnos da realización dalgunha tarefa e para recepción dos seus exercicios, actividades e traballos.
- Uso educativo das redes sociais para compartir saberes, técnicas e recursos.

-Presentación de traballos nas aplicacións máis actuais na medida en que as posibilidades técnicas e a formación dos propios alumnos o permitan. Como mínimo farán uso dun procesador de textos.

-Creación de canles de comunicación con outros alumnos de Relixión doutros centros da mesma localidade e outras.

-Blogs de aula coa participación activa do alumnado. Presentación dos contidos de xeito atractivo e novedoso desde os blogs da materia de Relixión.

-Uso da Aula virtual do centro.

-Visitas a sitios web oficiais da Igrexa (Santa Sé, Arquidiocese, Conferencia Episcopal), a páxinas de contido bíblico ou relacionadas co voluntariado e o labor social da Igrexa.

-En relación cun dos obxectivos da programación, coñecer a través da Rede a achega da Igrexa á nosa cultura e patrimonio artístico para o que Internet móstrase como un instrumento valioso nun campo que por excelencia é o da imaxe.

-Consultas e visitas a portais católicos tanto polo seu contido conceptual como pola posibilidade de coñecer foros de opinión, blogs e outros campos de comunicación e expresión católicos.

ANEXO I

O obxectivo desta asignatura é espertar e promover, na ensinanza relixiosa, a educación integral do alumnado. En orde a esta finalidade principal teremos sempre en conta que non basta con programar de acordo co “currículo” oficial da Conferencia Episcopal Española e conforme a lexislación educativa vixente. Neste momento, dada a situación de especial crise que estamos a vivir, é particularmente importante ter en conta o contexto familiar, social e psicolóxico do alumnado.

E no tempo limitado co que contamos, podemos axudar en moitos aspectos da vida práctica, entre os que están:

- a) aprender a facer unha lectura positiva da vida cotiá;
- b) valorar, sobre todo, o que somos, e tamén o que temos;
- c) saber diferenciar o importante do accesorio;
- d) propoñer os valores permanentes, que axudan a ser felices e a vivir con confianza, no medio das dificultades, con liberdade e sin ningún tipo de adoctrinamento;
- e) ter en conta sempre o respecto a toda persoa ante o pluralismo cultural e relixioso;
- f) procurar conectar a mensaxe cos outros saberes escolares;

- g) adaptarse á nova situación educativa, valorando e promovendo a responsabilidade individual para ben de todos;
- h) que a crecente conciencia sobre os dereitos camiñe en compañía permanente coas responsabilidades;
- i) fomentar e facilitar claves de lectura para a vida cotiá, que potencian actitudes que facilitan a mellora anímica nos nosos ambientes tan dados á queixa e ao pesimismo, provocados polas diversas crises que padecemos.

1/ Atención á materia do curso anterior

Tal como se recolleu na Memoria e nas dúas últimas actas do departamento de Relixión do pasado curso, durante o primeiro mes e medio (aproximadamente) do curso 22/23, levaranse a cabo, nos niveis que correspondan, as actividades de aprendizaxes imprescindibles non adquiridas polo alumnado no curso anterior”.

2/ Metodoloxía e instrumentos na aula

Facilitaremos que o alumnado poida contar coa axuda axeitada que lle permita seguir a formación que corresponda ao seu nivel e curso académico.

Utilizaremos as ferramentas ofrecidas polas TICs, aula virtual, pizarra dixital, páxinas web relacionadas coa materia, blogs, etc., libros de texto de Edixgal, aplicadas ao ensino da Relixión Católica. Seguimos valorando moi positivamente esta aprendizaxe na utilización colaborativa destes medios. Facilitaremos especialmente os cursos da aula virtual do centro, nos que se oferta o material imprescindible necesario para atender a formación específica de cada nivel así como a realización das tarefas correspondentes.

Ademáis das plataformas básicas que podemos aproveitar, que facilitan unha aprendizaxe colaborativa en cada nivel, contamos con diversos materiais dixitais que ofrecen diversidade informativa e formativa que lle achegue e facilite ao alumnado poder avanzar con agrado nesta asignatura.

Aproveitaremos a formación puntual ofrecida e recibida de cara á utilización normalizada da aula virtual.

Aseguraremos, á maior brevidade posible, que o alumnado coñeza o funcionamento do seu curso e da metodoloxía na aula virtual.

En todo o posible substituirase o emprego de materiais por simulacións virtuais con medios informáticos e adaptarse a metodoloxía da aula.

3/ Que criterios de avaliación aplicaremos.

Os criterios de avaliación que aplicaremos son os recollidos na Programación Didáctica (apartados 4, 7, 8 e 9).

Asdo.: A xefatura de departamento.

Luis A. Seoane Ares

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36018677	IES Luís Seoane	Pontevedra	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Relixión católica	1º ESO	1	35

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	16
4.2. Materiais e recursos didácticos	17
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	17
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	18
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	19
6. Medidas de atención á diversidade	19
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	20
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	21

1. Introducción

Coa incorporación da materia de Relixión ao currículo de Educación Secundaria, a lexislación educativa en España é coherente coa Declaración Universal dos Dereitos Humanos de 1948, que recoñece o dereito de todos a un tempo de educación integral e o dereito preferente das familias para elixir o tipo de educación que haberá de darse aos seus fillos e fillas. Estes dereitos e liberdades fundamentais están así recoñecidos no Pacto Internacional de Dereitos Económicos, Sociais e Culturais de 1966 e a Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea do 2000.

Cúmrese así o establecido na Constitución española de 1978 no seu Título primeiro sobre dereitos e liberdades fundamentais, no referido á liberdade relixiosa e o dereito á educación. Neste marco, o ensino da Relixión Católica propónse como materia curricular de oferta obrigatoria para os centros escolares e de libre elección para as familias. Forma parte da proposta educativa necesaria para o pleno desenvolvemento da personalidade dos alumnos e alumnas.

O currículo da materia de Relixión Católica é resultado dun fecundo diálogo da Teoloxía, fonte epistemolóxica que proporciona os saberes básicos esenciais para unha formación integral na escola inspirada na visión cristiá da vida, con outras fontes curriculares, especialmente a psicopedagóxica, que orientan o necesario proceso educativo. O deseño curricular da materia de Relixión Católica tivo en conta o contexto global que está a vivir a educación nas primeiras décadas do século XXI: dialogou co marco europeo de educación nas súas competencias clave de 2018 e quere integrarse no seu horizonte de 2025, deixouse interpelar pola sensibilidade dos obxectivos de desenvolvemento sostible e a cidadanía global e intercultural, e tivo en conta a oportunidade de re-imaginar os futuros da educación, priorizando o aprender a ser e a vivir con outros. Á vez, deixouse afectar polos compromisos do Pacto Educativo Global, promovido pola Igrexa católica, que subliña a centralidade da persoa nos procesos educativos, a escóita das novas xeracións, a acollida de todas as realidades persoais e culturais, a promoción da muller, a responsabilidade da familia, a educación para unha nova política e economía e o coidado da casa común. Especialmente, o currículo de Relixión Católica ábrese ás iniciativas eclesiais da Misión 4.7, sobre a ecoloxía integral, e do Alto Comisionado para a Fraternidade Humana conformado por diversas relixións para construír a casa común e a paz mundial.

Desta maneira, o ensino da relixión católica, mantendo a súa peculiaridade e a esencia do diálogo fe-cultura e fe-razón que a caracterizou na democracia, acolle os signos dos tempos e responde aos desafíos da educación neste século XXI.

Facilítase unha aprendizaxe competencial dos contidos adquiridos, de maneira que as aprendizaxes sexan útiles para a vida dos alumnos, contribuíndo á súa formación integral e á súa inserción social.

A abordaxe dos contidos faise a través de actividades que susciten o interese dos alumnos, que promovan o diálogo e que buscan expor cuestións que fagan reflexionar sobre os grandes interrogantes vitais. Antes de abordar os novos contidos detéctanse os coñecementos previos do alumnado.

O Proxecto é modular e flexible, o que permite a creación de itinerarios de aprendizaxe que se adaptan ás particulares do novo currículo. Baséase no Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA), para definir as situacións de aprendizaxe, os retos, os escenarios cooperativos, as estratexias de pensamento, facendo accesible a aprendizaxe a todos os alumnos.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar, valorar e expresar os elementos cruce da dignidade e identidade persoal a través da interpretación de biografías significativas, para asumir a propia dignidade e aceptar a identidade persoal, respectar a dos outros, e desenvolver con liberdade un proxecto de vida con sentido.	1-3			1-4	1-2-4-5		2-3	3
OBX2 - Valorar a condición relacional do ser humano, desenvolvendo destrezas e actitudes sociais orientadas á xustiza e á mellora da convivencia tendo en conta o maxisterio social da Igrexa, para aprender a vivir con outros e contribuír á fraternidade universal e a sustentabilidade do planeta.	2-5	3	5	3	3	1-2-4	1	
OBX3 - Asumir os desafíos da humanidade desde unha perspectiva inclusiva recoñecendo as necesidades individuais e sociais, discerníndoos coas claves do <i>¿Reino de Deus¿</i> , para implicarse persoal e profesionalmente na transformación social e o logro do ben común.	1-5		3	1	3	3-4	1	3
OBX4 - Interpretar e admirar o patrimonio cultural nas súas diferentes expresións, recoñecendo que son portadoras de identidades e sentido, apreciando como o cristianismo se ha encarnado en manifestacións diversas, para desenvolver sentido de pertenza, participar na construción da convivencia e promover o diálogo intercultural no marco dos dereitos humanos.	4	3		2-3		3		1-2-4
OBX5 - Recoñecer e apreciar a propia interioridade, a experiencia espiritual e relixiosa, presente en todas as culturas e sociedades, comprendendo a experiencia de personaxes relevantes e valorando as posibilidades do relixioso, para discernir posibles respostas ás preguntas sobre o sentido da vida, e favorecer o respecto entre as diferentes tradicións relixiosas.	1				1-3-5	3	2	1-3
OBX6 - Identificar e comprender os contidos esenciais da Teoloxía cristiá, contemplando e valorando a contribución da tradición cristiá á procura da verdade, para dispoñer dunha síntese do cristianismo que permita dialogar con outras tradicións, paradigmas e cosmovisións.	2-3		4	1	4-5	1-4	3	1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	. As miñas pertenzas	Todas as persoas necesitamos raíces, pertenzas, que contribúen a conformar a nosa identidade. Esta situación de	12	5	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	. As miñas pertenzas	aprendizaxe pretende que o alumno identifique, recoñeza e valore a súa propia rede de vínculos constitutivos.	12	5	X		
2	Atoparse e recoñecerse	Todas as persoas necesitan saberse significativas para alguén. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos comprenderán a importancia de relacións auténticas para ir conformando a identidade persoal.	12	4	X		
3	Ao encontro dos demais	Todas as persoas temos os mesmos dereitos e dignidade e una identidade propia, que para os cristiáns provén de ser creados por Deus. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos descubrirán a igual dignidade todos os seres humanos e a responsabilidade do coidado da Casa común.	12	4	X		
4	Ritos e costumes	Todas as persoas e culturas temos una serie de ritos e costumes coa que expresamos a nosa identidade cultural. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos descubrirán que, a pesar de a diversidade de ritos, pola súa forza simbólica, serven para expresar actitudes profundas cara a un mesmo, os demais ou Deus.	12	4		X	
5	Encontros que se narran	O ser humano comunícase, consigo mesmo e cos demais, a través da palabra. Da mesma maneira Deus comunícase co ser humano a través da natureza, no interior de cada ser humano e a través do texto bíblico. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos descubrirán o valor da palabra, para o encontro cos demais e con Deus.	12	4		X	
6	A cultura, lugar de encontro	Todas as relacións que establecemos as persoas veñen determinadas pola mediación cultural. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos descubrirán que as expresións artísticas e culturas son una posibilidade de encontro cun mesmo, cos outros e con Deus.	12	4		X	
7	O encontro con Xesús	Na biografía de cada persoa prodúcese encontros que nos impactan ou que nos transforman. Os encontros con Xesús tiñan esa capacidade. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos descubrirán que os encontros con Xesús eran consecuencia da súa relación con Deus e como o seguimento cristián, tamén na actualidade fundaméntase no encontro con Xesús.	14	5			X
8	Unha Igrexa que sae ao encontro	Necesitamos do encontro cos outros para noso dearrrollo persoal. A Igrexa, cumprindo o mandato de Xesús, debe prestar máis	14	5			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
8	Unha Igrexa que sae ao encontro	tención ás persoas excluídas. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos descubrirán, seguindo o exemplo de Xesús, a importancia de saír ao encontro das persoas necesitadas.	14	5			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	. As miñas pertenzas	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Desenvolver empatía e recoñecemento da diversidade persoal e social, inspirándose no ser relacional de Deus, manifestado na historia da salvación.	Descobre que Xesús participou en diferentes grupos e identifica aos membros do grupo dos Apóstolos.	PE	30
CA1.11 - Identificar a Xesucristo como núcleo esencial do cristianismo, e a Biblia como libro do Pobo de Deus, valorando as súas achegas á vida das persoas e as sociedades.	Identifica os lugares asociados á vida e misión de Xesús, reconece a presenza do relixioso en tempos de Jesús e seleccionar os datos biográficos que axudan a recoñecer a Xesús.		
CA1.1 - Describir e aceptar os trazos e dimensións fundamentais da identidade persoal, analizando relatos bíblicos de vocación e misión, así como outras biografías significativas.	Relaciona o sentimento de pertenza co vínculo que establecemos cun grupo de persoas e a influencia na identidade persoal e reflexiona sobre a autoimagen que ten de si.	TI	70
CA1.7 - Situar e interpretar as expresións culturais e as súas linguaxes nos seus contextos históricos, apreciando a súa contribución á identidade persoal e social e aos Dereitos Humanos, facilitando a convivencia e o diálogo intercultural.	Expresa a importancia do lugar de residencia na construción da identidade persoal e imaxina que contornas resultan máis humanizadores.		
CA1.9 - Valorar a experiencia espiritual e relixiosa como dimensión humana e social propia de todos os pobos e culturas, coñecendo a especificidade da espiritualidade xudeocristiana e doutras relixións.	Establece a relación entre experiencias vitais e a pregunta polo sentido.		
CA1.10 - Respetar as diferentes igrexas e tradicións relixiosas, coñecendo e valorando as crenzas, ritos, símbolos e principios de cada unha delas, tendo elementos de xuízo persoal que favorezan o diálogo interrelixioso.	Identifica a diversidade relixiosa e cultural presente no seu grupo-clase e considera a proporción de persoas que profesan una relixión.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida.

Contidos

- Trazos e dimensións fundamentais da vida humana en relación coa visión cristiá da persoa.
- Relatos bíblicos e biografías sobre vocación e misión.
- A espiritualidade e a experiencia relixiosa como realización humana e social. A súa relación cos sacramentos.
- Aprecio da oración e a contemplación na tradición xudeocristiana e outras relixións como encontro coa bondade, a verdade e a beleza e a posibilidade para o diálogo intercultural e interrelixioso.
- Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural.
- A Biblia, Palabra de Deus en palabras humanas que narra a relación entre Deus e o seu Pobo, a súa composición e xéneros literarios.
- As claves bíblicas de Alianza, Pobo, e Historia na comprensión da dimensión creatural e relacional da persoa e as súas consecuencias.
- Xesucristo, revelación plena de Deus e acontecemento e salvación para a humanidade.
- María, Nai de Xesús e Nai da Igrexa, testemuña da fe.
- Comprensión dos símbolos e as celebracións da liturxia cristiá, dos sacramentos e da súa teoloxía.
- Estratexias de análises de obras de contido relixioso en distintas linguaxes, apreciando a achega do cristianismo á cultura.
- Corresponsables no coidado das persoas e do planeta.
- Xesucristo e a súa relación cos grupos sociais e relixiosos da época, e a súa opción preferente polas persoas máis desfavorecidas.
- As diversas igrexas e comunidades cristiás coas súas propostas éticas para a vida en sociedade.
- A valoración positiva da Igrexa cara á diversidade relixiosa e as súas expresións.

UD	Título da UD	Duración
2	Atoparse e recoñecerse	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Adquirir habilidades e actitudes de relación con outros, poñendo en práctica estratexias efectivas de reflexión e de comunicación, de axuda mutua, de participación e de inclusión, orientadas á mellora da convivencia na familia e na escola como expresión da fraternidade universal.	Comprende a importancia do respecto e de establecer normas para a mellora da convivencia e extrae conclusións sobre a ecodependencia do ser humano á luz da ecoloxía integral e do relato da Xénese	PE	30
CA1.1 - Describir e aceptar os trazos e dimensións fundamentais da identidade persoal, analizando relatos bíblicos de vocación e misión, así como outras biografías significativas.	Relaciona o autoconcepto e a percepción que os outros teñen dun mesmo coa identidade persoal	TI	70
CA1.2 - Identificar as características da visión bíblica sobre o ser humano, relacionándoa coa dignidade persoal, recoñecéndoa nos outros.	Descobre, na tradición bíblica, a relación entre o nome propio coa vocación persoal e identifica o mandamento do amor como norma relacional cun mesmo e cos demais		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Desenvolver empatía e recoñecemento da diversidade persoal e social, inspirándose no ser relacional de Deus, manifestado na historia da salvación.	Recoñecer na iniciativa dun Deus que salgue ao encontro redentor a orixe da historia da salvación		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos e dimensións fundamentais da vida humana en relación coa visión cristiá da persoa. - Relacións fundamentais da persoa: consigo mesma, cos demais, coa natureza e con Deus. - Relatos bíblicos e biografías sobre vocación e misión. - Habilidades e actitudes de escoita, empatía e expresión asertiva para unha comunicación interpersonal. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - As claves bíblicas de Alianza, Pobo, e Historia na comprensión da dimensión creatural e relacional da persoa e as súas consecuencias. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta.

UD	Título da UD	Duración
3	Ao encontro dos demais	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar as características da visión bíblica sobre o ser humano, relacionándoa coa dignidade persoal, recoñecéndoa nos outros.	Relaciona a dignidade, igual en todos os seres humanos, na creación a imaxe e semellanza de Deus	PE	30
CA1.11 - Identificar a Xesucristo como núcleo esencial do cristianismo, e a Biblia como libro do Pobo de Deus, valorando as súas achegas á vida das persoas e as sociedades.	Identifica os lugares asociados á vida e misión de Xesús		
CA1.3 - Adquirir habilidades e actitudes de relación con outros, poñendo en práctica estratexias efectivas de reflexión e de comunicación, de axuda mutua, de participación e de inclusión, orientadas á mellora da convivencia na familia e na escola como expresión da fraternidade universal.	Extrae conclusións, en diálogo coa ciencia, sobre importancia do coidado da natureza e coñece o maxisterio da Igrexa sobre a ecoloxía integral a partir da encíclica Laudato Si?	TI	70
CA1.4 - Desenvolver empatía e recoñecemento da diversidade persoal e social, inspirándose no ser relacional de Deus, manifestado na historia da salvación.	Valora a diversidade persoal, racial e cultural recoñecendo a igual dignidade de todos os seres humanos e comprende o alcance e significado antropolóxico, social e teolóxico dos encontros de Xesús		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Xerar actitudes de xustiza e solidariedade, respectando a diversidade e tomando conciencia da responsabilidade compartida e a común pertenza, no horizonte do Reino de Deus.	Recoñece na fraternidad universal, que se segue da filiación divina, a razón eclesial pola que, a pesar da diversidade, todos pertencemos a unha familia común		
CA1.9 - Valorar a experiencia espiritual e relixiosa como dimensión humana e social propia de todos os pobos e culturas, coñecendo a especificidade da espiritualidade xudeocristiana e doutras relixións.	Descobre a importancia da oración e o coidado da interioridade na misión de Xesús		
CA1.12 - Elaborar unha primeira síntese da fe cristiá, subliñando a súa capacidade para o diálogo entre a fe e a razón, entre a fe e a cultura, mantendo as conviccións propias con pleno respecto ás dos outros.	Profunda, a partir da creación do ser humano, no diálogo ciencia-fe		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Relacións fundamentais da persoa: consigo mesma, cos demais, coa natureza e con Deus. - Relatos bíblicos e biografías sobre vocación e misión. - Habilidades e actitudes de escoita, empatía e expresión asertiva para unha comunicación interpersoal. - A espiritualidade e a experiencia relixiosa como realización humana e social. A súa relación cos sacramentos. - Aprecio da oración e a contemplación na tradición xudeocristiana e outras relixións como encontro coa bondade, a verdade e a beleza e posibilidade para o diálogo intercultural e interrelixioso. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia, Palavra de Deus en palabras humanas que narra a relación entre Deus e o seu Pobo, a súa composición e xéneros literarios. - As claves bíblicas de Alianza, Pobo, e Historia na comprensión da dimensión creatural e relacional da persoa e as súas consecuencias. - Xesucristo, revelación plena de Deus e acontecemento e salvación para a humanidade. - A proposta ética e relixiosa do Reino de Deus en sociedades plurais. - María, Nai de Xesús e Nai da Igrexa, testemuña da fe. - A experiencia e as crenzas cristiás expresadas no Credo da Igrexa católica. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Xesucristo e a súa relación cos grupos sociais e relixiosos da época, e a súa opción preferente polas persoas máis desfavorecidas. - As diversas igrexas e comunidades cristiás coas súas propostas éticas para a vida en sociedade.

UD	Título da UD	Duración
4	Ritos e costumes	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Situar e interpretar as expresións culturais e as súas linguaxes nos seus contextos históricos, apreciando a súa contribución á identidade persoal e social e aos Dereitos Humanos, facilitando a convivencia e o diálogo intercultural.	Sabe o significado dalgúns ritos e oracións propias do cristianismo e coñece os símbolos dos sacramentos a súa orixe e o significados bíblicos dalgúns xestos	PE	30
CA1.9 - Valorar a experiencia espiritual e relixiosa como dimensión humana e social propia de todos os pobos e culturas, coñecendo a especificidade da espiritualidade xudeocristiana e doutras relixións.	Relaciona o modo de vida dos monxes coa experiencia espiritual que o sustenta e identifica o sentido cristián da oración	TI	70
CA1.10 - Respetar as diferentes igrexas e tradicións relixiosas, coñecendo e valorando as crenzas, ritos, símbolos e principios de cada unha delas, tendo elementos de xuízo persoal que favorezan o diálogo interrelixioso.	Coñece os diferentes tipos de ritos, comúns ás relixións, e exemplos de celebracións de diferentes confesións		
CA1.11 - Identificar a Xesucristo como núcleo esencial do cristianismo, e a Biblia como libro do Pobo de Deus, valorando as súas achegas á vida das persoas e as sociedades.	Descobre o comportamento de Xesús respecto das normas e ritos do pobo de Israel.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - A espiritualidade e a experiencia relixiosa como realización humana e social. A súa relación cos sacramentos. - Aprecio da oración e a contemplación na tradición xudeocristiana e outras relixións como encontro coa bondade, a verdade e a beleza e posibilidade para o diálogo intercultural e interrelixioso. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia, Palavra de Deus en palabras humanas que narra a relación entre Deus e o seu Pobo, a súa composición e xéneros literarios. - Xesucristo, revelación plena de Deus e acontecemento e salvación para a humanidade. - María, Nai de Xesús e Nai da Igrexa, testemuña da fe. - Comprensión dos símbolos e as celebracións da liturxia cristiá, dos sacramentos e da súa teoloxía. - Estratexias de análises de obras de contido relixioso en distintas linguaxes, apreciando a achega do cristianismo á cultura. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Xesucristo e a súa relación cos grupos sociais e relixiosos da época, e a súa opción preferente polas persoas máis desfavorecidas. - As diversas igrexas e comunidades cristiás coas súas propostas éticas para a vida en sociedade.

Contidos
- A valoración positiva da Igrexa cara á diversidade relixiosa e as súas expresións.

UD	Título da UD	Duración
5	Encontros que se narran	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar as características da visión bíblica sobre o ser humano, relacionándoa coa dignidade persoal, recoñecéndoa nos outros.	Analiza como o encontro persoal con Jesús transforma ás persoas	PE	30
CA1.7 - Situar e interpretar as expresións culturais e as súas linguaxes nos seus contextos históricos, apreciando a súa contribución á identidade persoal e social e aos Dereitos Humanos, facilitando a convivencia e o diálogo intercultural.	Relaciona as narracións, orais e escritas, nos seus xéneros literarios, como transmisoras da identidade, cultura e cosmovisión relixiosa entre persoas e xeracións		
CA1.1 - Describir e aceptar os trazos e dimensións fundamentais da identidade persoal, analizando relatos bíblicos de vocación e misión, así como outras biografías significativas.	Entende a posibilidade da relación e a comunicación con Deus como dimensión fundamental no ser humano	TI	70
CA1.3 - Adquirir habilidades e actitudes de relación con outros, poñendo en práctica estratexias efectivas de reflexión e de comunicación, de axuda mutua, de participación e de inclusión, orientadas á mellora da convivencia na familia e na escola como expresión da fraternidade universal.	Comprende a importancia da comunicación e a escoita para o desenvolvemento personal e descubre como a tradición bíblica e o Maxisterio de Igrexa comprenden a natureza como manifestación de Deus		
CA1.9 - Valorar a experiencia espiritual e relixiosa como dimensión humana e social propia de todos os pobos e culturas, coñecendo a especificidade da espiritualidade xudeocristiana e doutras relixións.	Comprende o sentimento relixioso que suscita a contemplación da natureza		
CA1.11 - Identificar a Xesucristo como núcleo esencial do cristianismo, e a Biblia como libro do Pobo de Deus, valorando as súas achegas á vida das persoas e as sociedades.	Recoñece a Biblia, como expresión da comunicación e relación de Deus co pobo de Israel e o ser humano e identifica a *Xesucristo como a comunicación definitiva de Deus		
CA1.12 - Elaborar unha primeira síntese da fe cristiá, subliñando a súa capacidade para o diálogo entre a fe e a razón, entre a fe e a cultura, mantendo as conviccións propias con pleno respecto ás dos outros.	Profunda, á mantenta do coidado da natureza, no diálogo ciencia-fe		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida.
- Trazos e dimensións fundamentais da vida humana en relación coa visión cristiá da persoa.
- Relacións fundamentais da persoa: consigo mesma, cos demais, coa natureza e con Deus.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Relatos bíblicos e biografías sobre vocación e misión. - Habilidades e actitudes de escoita, empatía e expresión asertiva para unha comunicación interpersonal. - A espiritualidade e a experiencia relixiosa como realización humana e social. A súa relación cos sacramentos. - Aprecio da oración e a contemplación na tradición xudeocristiana e outras relixións como encontro coa bondade, a verdade e a beleza e posibilidade para o diálogo intercultural e interrelixioso. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia, Palabra de Deus en palabras humanas que narra a relación entre Deus e o seu Pobo, a súa composición e xéneros literarios. - Xesucristo, revelación plena de Deus e acontecemento e salvación para a humanidade. - María, Nai de Xesús e Nai da Igrexa, testemuña da fe. - A experiencia e as crenzas cristiás expresadas no Credo da Igrexa católica. - Comprensión dos símbolos e as celebracións da liturxia cristiá, dos sacramentos e da súa teoloxía. - Estratexias de análises de obras de contido relixioso en distintas linguaxes, apreciando a achega do cristianismo á cultura.

UD	Título da UD	Duración
6	A cultura, lugar de encontro	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Razoar como a fe cristiá, no presente e ao longo da historia, fíxose cultura, interpretando o patrimonio literario, artístico e cultural e valorándoo como expresión da encarnación da mensaxe cristiá en diferentes linguaxes.	Recoñece os elementos cristiás presentes na nosa cultura, a súa orixe e significado e comprende o significado dos símbolos e a experiencia relixiosa que os xerou e que transmiten	PE	30
CA1.7 - Situar e interpretar as expresións culturais e as súas linguaxes nos seus contextos históricos, apreciando a súa contribución á identidade persoal e social e aos Dereitos Humanos, facilitando a convivencia e o diálogo intercultural.	Comprende a cultura como portadora de identidades e sentido tomando conciencia do carácter universal da mensaxe cristiá e a súa capacidade de inculturarse en diferentes sociedades	TI	70
CA1.12 - Elaborar unha primeira síntese da fe cristiá, subliñando a súa capacidade para o diálogo entre a fe e a razón, entre a fe e a cultura, mantendo as conviccións propias con pleno respecto ás dos outros.	Profunda, á mantenta da arte relixiosa, no diálogo fe-cultura		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia, Palabra de Deus en palabras humanas que narra a relación entre Deus e o seu Pobo, a súa composición e

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - xéneros literarios. - A experiencia e as crenzas cristiás expresadas no Credo da Igrexa católica. - Comprensión dos símbolos e as celebracións da liturxia cristiá, dos sacramentos e da súa teoloxía. - Estratexias de análises de obras de contido relixioso en distintas linguaxes, apreciando a achega do cristianismo á cultura.

UD	Título da UD	Duración
7	O encontro con Xesús	5

Critérios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Xerar actitudes de xustiza e solidariedade, respectando a diversidade e tomando conciencia da responsabilidade compartida e a común pertenza, no horizonte do Reino de Deus.	Coñece que o anuncio do Reino se realiza en categorías comprensibles e próximas a quen vai dirixido a mensaxe	PE	30
CA1.11 - Identificar a Xesucristo como núcleo esencial do cristianismo, e a Biblia como libro do Pobo de Deus, valorando as súas achegas á vida das persoas e as sociedades.	Identifica a Xesús como a revelación plena do ser de Deus		
CA1.2 - Identificar as características da visión bíblica sobre o ser humano, relacionándoa coa dignidade persoal, recoñecéndoa nos outros.	Recoñece como o encontro con Xesús suscita una transformación persoal	TI	70
CA1.3 - Adquirir habilidades e actitudes de relación con outros, poñendo en práctica estratexias efectivas de reflexión e de comunicación, de axuda mutua, de participación e de inclusión, orientadas á mellora da convivencia na familia e na escola como expresión da fraternidade universal.	Recoñece a influencia na construción da identidade persoal do encontro con algunhas persoas significativas		
CA1.6 - Analizar as necesidades sociais, identificando as situacións de inxustiza, violencia e discriminación, coas súas causas, discerníndoas segundo o proxecto do Reino de Deus, implicándose en propostas de transformación social.	Analiza situacións de inxustiza na súa contorna e propón accións en favor dos máis desfavorecidos		
CA1.8 - Razoar como a fe cristiá, no presente e ao longo da historia, fíxose cultura, interpretando o patrimonio literario, artístico e cultural e valorándoo como expresión da encarnación da mensaxe cristiá en diferentes linguaxes.	Analiza obras de arte comprendendo o significado dos símbolos e a experiencia relixiosa que as xerou e que transmiten		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Relacións fundamentais da persoa: consigo mesma, cos demais, coa natureza e con Deus.

Contidos

- Relatos bíblicos e biografías sobre vocación e misión.
- Habilidades e actitudes de escoita, empatía e expresión asertiva para unha comunicación interpersonal.
- Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural.
- A Biblia, Palabra de Deus en palabras humanas que narra a relación entre Deus e o seu Pobo, a súa composición e xéneros literarios.
- Xesucristo, revelación plena de Deus e acontecemento e salvación para a humanidade.
- A proposta ética e relixiosa do Reino de Deus en sociedades plurais.
- María, Nai de Xesús e Nai da Igrexa, testemuña da fe.
- Comprensión dos símbolos e as celebracións da liturxia cristiá, dos sacramentos e da súa teoloxía.
- Estratexias de análises de obras de contido relixioso en distintas linguaxes, apreciando a achega do cristianismo á cultura.
- Corresponsables no coidado das persoas e do planeta.
- Dinámicas persoais e sociais que dificultan ou impiden a construción do ben común, á luz do Evanxeo e da Tradición cristiá.
- As diversas igrexas e comunidades cristiás coas súas propostas éticas para a vida en sociedade.
- Situacións próximas de inxustiza e exclusión analizadas criticamente desde o maxisterio social da Igrexa.
- Proxectos sociais da Igrexa ao longo da súa historia e a súa achega á inclusión social e á ecoloxía integral.

UD	Título da UD	Duración
8	Unha Igrexa que sae ao encontro	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Xerar actitudes de xustiza e solidariedade, respectando a diversidade e tomando conciencia da responsabilidade compartida e a común pertenza, no horizonte do Reino de Deus.	Relaciona o anuncio do Reino de Deus coa misión que Xesús encomendou aos seus discípulos e á Igrexa	PE	30
CA1.10 - Respetar as diferentes igrexas e tradicións relixiosas, coñecendo e valorando as crenzas, ritos, símbolos e principios de cada unha delas, tendo elementos de xuízo persoal que favorezan o diálogo interrelixioso.	Coñece que o diálogo interrelixioso e o ecumenismo son consecuencia do mandato de Xesús		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Adquirir habilidades e actitudes de relación con outros, poñendo en práctica estratexias efectivas de reflexión e de comunicación, de axuda mutua, de participación e de inclusión, orientadas á mellora da convivencia na familia e na escola como expresión da fraternidade universal.	Extrae conclusións sobre a ecodependencia do ser humano á luz da ecoloxía integral e das conclusións do Sínodo da Amazonía	TI	70
CA1.6 - Analizar as necesidades sociais, identificando as situacións de inxustiza, violencia e discriminación, coas súas causas, discerníndoas segundo o proxecto do Reino de Deus, implicándose en propostas de transformación social.	Implícase en proxectos de axuda a persoas necesitadas.		
CA1.8 - Razoar como a fe cristiá, no presente e ao longo da historia, fíxose cultura, interpretando o patrimonio literario, artístico e cultural e valorándoo como expresión da encarnación da mensaxe cristiá en diferentes linguaxes.	Comprende as redes sociais e o mundo dixital como una expresión cultural contemporánea coa que o Evanxeo tamén pode dialogar		
CA1.12 - Elaborar unha primeira síntese da fe cristiá, subliñando a súa capacidade para o diálogo entre a fe e a razón, entre a fe e a cultura, mantendo as conviccións propias con pleno respecto ás dos outros.	Comprende a fe como una resposta ao encontro persoal con Xesús que se vive na comunión de fe coa Igrexa		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Relacións fundamentais da persoa: consigo mesma, cos demais, coa natureza e con Deus. - Habilidades e actitudes de escoita, empatía e expresión asertiva para unha comunicación interpersonal. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A proposta ética e relixiosa do Reino de Deus en sociedades plurais. - A experiencia e as crenzas cristiás expresadas no Credo da Igrexa católica. - Comprensión dos símbolos e as celebracións da liturxia cristiá, dos sacramentos e da súa teoloxía. - Estratexias de análises de obras de contido relixioso en distintas linguaxes, apreciando a achega do cristianismo á cultura. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Dinámicas persoais e sociais que dificultan ou impiden a construción do ben común, á luz do Evanxeo e da Tradición cristiá. - As diversas igrexas e comunidades cristiás coas súas propostas éticas para a vida en sociedade. - A valoración positiva da Igrexa cara á diversidade relixiosa e as súas expresións. - Situacións próximas de inxustiza e exclusión analizadas criticamente desde o maxisterio social da Igrexa. - Proxectos sociais da Igrexa ao longo da súa historia e a súa achega á inclusión social e á ecoloxía integral.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A adquisición e o desenvolvemento das competencias crave do Perfil de saída do alumnado ao termo do ensino básico, que se concretan nas competencias específicas de cada materia ou ámbito da etapa, veranse favorecidos por metodoloxías didácticas que recoñezan ao alumnado como axente da súa propia aprendizaxe. Para iso é imprescindible a implementación de propostas pedagóxicas que, partindo dos centros de interese dos alumnos e alumnas, permítanlles construír o coñecemento con autonomía e creatividade desde as súas propias aprendizaxes e experiencias. As situacións de aprendizaxe representan una ferramenta eficaz para

integrar os elementos curriculares das distintas materias ou ámbitos mediante tarefas e actividades significativas e relevantes para resolver problemas de maneira creativa e cooperativa, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión crítica e a responsabilidade.

Para que a adquisición das competencias sexa efectiva, ditas situacións deben estar ben contextualizadas e ser respectuosas coas experiencias do alumnado e as súas diferentes formas de comprender a realidade. Así mesmo, deben estar compostas por tarefas complexas cuxa resolución leve a construción de novas aprendizaxes. Con estas situacións búscase ofrecer ao alumnado a oportunidade de conectar e aplicar o apreso en contextos próximos á vida real. Así expostas, as situacións constitúen un compoñente que, aliñado cos principios do Deseño universal para

a aprendizaxe, permite aprender a aprender e sentar as bases para a aprendizaxe ao longo da vida, fomentando procesos pedagóxicos flexibles e accesibles que se axusten ás necesidades, as características e os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado.

O deseño destas situacións debe supor a transferencia das aprendizaxes

adquiridas por parte do alumnado, posibilitando a articulación coherente e eficaz dos distintos coñecementos, destrezas e actitudes propios desta etapa. As situacións deben partir da formulación duns obxectivos claros e precisos que integren diversos saberes básicos. Ademais, deben propor tarefas ou actividades que favorezan diferentes tipos de agrupamentos, desde o traballo individual ao traballo en grupos, permitindo que o alumnado asuma responsabilidades persoais e actúe de forma cooperativa na resolución creativa do reto exposto. A súa posta en práctica debe

implicar a produción e a interacción verbal e incluír o uso de recursos auténticos en distintos soportes e formatos, tanto analóxicos como dixitais. As situacións de aprendizaxe deben fomentar aspectos relacionados co interese común, a sustentabilidade ou a convivencia democrática, esenciais para que o alumnado sexa capaz de responder con eficacia aos retos do século XXI.

As formulacións metodolóxicas desta materia fundaméntanse, globalmente, na atención personalizada ao alumnado, na diversidade de actividades, estratexias, recursos e outros métodos didácticos; no coidado do desenvolvemento emocional e cognitivo do alumnado respectando o seu ritmo evolutivo; na aprendizaxe individualizada e cooperativa; na relación das aprendizaxes coa contorna, nun enfoque competencial orientado á acción, o emprendimento e a aplicación dos saberes.

Será necesario ter en conta as condicións persoais, sociais e culturais de todos os alumnos e alumnas para detectar necesidades específicas e propor accións de reforzo ou ampliación, flexibilizando os procesos e garantindo a inclusión de todo o alumnado. A avaliación compréndese como parte deste proceso de ensino e aprendizaxe. A materia de Relixión Católica confire una insubstituíble responsabilidade á figura do docente cuxa intervención é esencial na xestión do proceso de ensino, tanto na súa

programación como no seu desenvolvemento e avaliación.

A didáctica da materia de Relixión Católica exposta en termos dun

currículo competencial haberá de promover o protagonismo do alumnado no seu propio proceso de aprendizaxe. Algúns dos pasos a seguir nas secuencias de aprendizaxe

son:

- Partir da experiencia concreta do alumno e a alumna, e da súa realidade persoal, familiar, social e cultural;
- Identificar e formular con pensamento crítico os interrogantes e cuestións que suscitan estas situacións;
- Buscar, analizar e contrastar as experiencias e interrogantes, con fontes bíblicas, o Maxisterio eclesial, o patrimonio artístico, e outras referencias do diálogo fe-cultura;
- Elaborar respostas persoais e sociais desde a liberdade individual con pleno respecto ás ideas dos demais, contrastadas cos principios do ensino social da Igrexa;
- Dialogar con outras cosmovisións e relixións, para a construción da vida en sociedades plurais e democráticas baseadas no ben común;
- Comunicar con asertividade e empatía as ideas e crenzas propias utilizando con creatividade diversos linguaxes;
- Aplicar este proceso formativo na construción da identidade persoal e do proxecto vital como preparación para a aprendizaxe para toda a vida, e na transformación social.

A diversidade de metodoloxías activas que se poden aplicar haberán de ter en conta os pasos deste itinerario pedagóxico e as competencias específicas, os criterios de avaliación e os saberes básicos, é dicir, as aprendizaxes esenciais desta materia.

As orientacións metodolóxicas e cara a avaliación programadas harmonizarán de forma coherente estas aprendizaxes que se propoñen na materia de Relixión Católica, as necesidades propias do alumnado, e os obxectivos de etapa e o perfil de saída.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro do alumno. Relixión Católica de 1º de ESO.
Recursos interactivos da editorial

O libro de texto segue un proxecto global pensado para que todos os alumnos aprendan, desenvolvan as súas competencias e transfiran ás aprendizaxes á súa vida. Conta cunha contorna virtual de aprendizaxe que facilita a relación entre alumnos e profesor e favorece un modo de aprendizaxe máis eficaz.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao ser a Relixión unha materia de oferta obrigatoria para o centro e de libre elección para o alumno, estes poden acceder á materia mesmo sen tela cursado con anterioridade polo que non é necesario que acrediten coñecementos previos. Con todo, tomarase información dos coñecementos do alumnado, ao comezo do curso, a través dun cuestionario de xeito informal con algun instrumento de gamificación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	12	12	12	12	12	12	14	14	100
Proba escrita	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Táboa de indicadores	70	70	70	70	70	70	70	70	70

Criterios de cualificación:

A nota de cada avaliación calcularase da seguinte forma:

30% corresponderá a unha proba escrita sobre os coñecementos tal como se reflicte no punto 3.3 desta programación.

O restante 70% repartirase do seguinte xeito:

50% corresponderá ao traballo, tanto individual como en grupos, realizado polo alumno e será medido a través de rúbricas e rexistros de control

10% corresponderá a actitude ante a aprendizaxe que valorará a participación na aula e a implicación na materia

10% corresponderá ao caderno de clase que deberá estar completo e corrixido.

No boletín a nota reflíctese cun número enteiro polo tanto se a nota supera as 5 décimas, redondearase ao número enteiro superior e no caso de que non chegue ás 5 décimas, o redondeo será ao enteiro inferior.

A avaliación será aprobada cun 5 despois do redondeo

A nota da avaliación ordinaria calcularase facendo a media das notas reais (sen redondeo) das tres avaliacións que suporá o 90%. O 10% restante corresponderá ás actividades que fagan os alumnos no periodo de recuperación-ampliación entre a terceira avaliación e a avaliación ordinaria.

O redondeo farase igual que nas avaliacións.

Criterios de recuperación:

Dado que o proceso de avaliación dos alumnos é continuo, as dificultades serán detectadas con rapidez e se facilitará que o alumno se poña ao día co traballo non realizado ou cos saberes non adquiridos.

No caso de que a media das tres avaliacións non acadase a nota de 5 despois do redondeo programarase traballo de recuperación encamiñado a que o alumno supere as dificultades e poida aprobar o curso. O traballo corresponderá á parte non acadada e reflectirase na nova nota de avaliación que á súa vez fará media para a nota da avaliación ordinaria.

No periodo entre a terceira avaliación e a avaliación ordinaria o traballo dos alumnos será individualizado de xeito que os alumnos que necesiten reforzo reciban axuda nas dificultades que teñan e poidan superalas e os alumnos que

teñan superadas as tres avaliacións realicen actividades de ampliación de forma máis lúdica

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

No caso de que haxa alumnos coa materia pendente, elaborárase un plan de reforzo segundo o establece o artigo 51 da Orde do 8 de setembro de 2021 de atención á diversidade. O plan será personalizado e consistirá nun caderniño que o alumno deberá ir contestando ao longo do curso. As respostas revisaranse con frecuencia para detectar os posibles problemas e realizar os axustes necesarios. A nota será a que corresponda tendo en conta que o caderniño avaliarase sobre 10 puntos.

6. Medidas de atención á diversidade

A metodoloxía da materia de Relixión Católica terá en conta os principios do Deseño Universal para a Aprendizaxe, para programar propostas didácticas compostas por prácticas de aprendizaxe, ensino e avaliación que contribúan a enriquecer o proceso de desenvolvemento integral do alumnado, promovendo o seu progreso no recoñecemento da tradición relixiosa e cultural da contorna familiar e social, na adquisición de actitudes, valores e crenzas necesarios para a súa vida persoal e en sociedade, no crecemento interior e proxecto vital, así como na expresión das súas propias emocións e experiencias de forma respectuosa e empática xerando contornas inclusivos e interculturais. Foméntanse así procesos pedagóxicos accesibles para todos pola diversidade de estratexias e recursos, de espazos e tempos, que se utilizan na aula e pola adaptación do currículo ás necesidades dos diferentes ritmos de aprendizaxe. No deseño das actividades desta materia terase en conta a flexibilidade do currículo, os contextos de ensino inclusivos e a utilización de recursos accesibles. A adecuada resposta educativa a todos os alumnos concíbese a partir do principio de inclusión, entendendo que únicamente dese modo garántese o desenvolvemento de todos, favorécese a equidade e contribúese a unha maior cohesión social. A atención á diversidade é una necesidade que abarca a todas as etapas educativas e a todos os alumnos. É dicir, trátase de contemplar a diversidade dos alumnos como principio e non como unha medida que corresponde ás necesidades duns poucos.

Nos materiais do curso inclúese propostas de atención á diversidade para todos os contidos.

En cumprimento do artigo 52 da orde 8 de setembro 2021, de atención á diversidade, elaborárase un plan específico personalizado para os alumnos que deban permanecer un ano máis no mesmo curso, que incida nas dificultades detectadas no curso anterior.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión de lectura	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividad	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Formación estética	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.11 - Educación para a saúde	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Educación para a sostibilidade e o consumo responsable	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.13 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais	X	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Ao traballar os mesmos descritores operativos que as demais materias, a materia de Relixión pode integrarse como unha materia nos proxectos de interdisciplinidade e o traballo por ámbitos. Nos propios saberes recóllese a relación con outras disciplinas especialmente Lingua, Historia, Xeografía, Educación Plástica e Visual, etc.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Nadal Solidario	Campaña de recollida de alimentos para Cáritas Monteporreiro
Saída cultural á algunha parroquia do Camiño de Santiago.	Saída cultural.

Observacións:

Escolleremos algunha das parroquias do Camiño de Santiago, en Pontevedra ou próximas a esta cidade (Santiago Peregrino do Burgo ou Santa María de Alba).

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Programación
Planificación da situación de aprendizaxe

Avaliación

Descrición:

Se a programación se axusta ao marco normativo curricular estatal e autonómico e ao currículo de Relixión, se está adaptada ás características do centro e do grupo, se vincula este curso co perfil de saída, os descritores operativos e obxectivos de cada etapa, se se tivo en conta a diversidade do alumnado en canto a capacidades, distintos niveis cognitivos, ritmos e estilos de traballo, habilidades, estilos de aprendizaxe...

A estrutura da situación de aprendizaxe inclúe todos os elementos formais, planificouse a partir dos criterios de avaliación que establece o currículo utilizando en cada secuencia aqueles saberes que permitían progresar na adquisición da correspondente competencia específica, se tivo en conta os descritores operativos das competencias clave e buscou o diálogo curricular con outras materias, si es adecuada aos criterios de avaliación, se tivo en conta a diversidade do alumnado en canto a capacidades, distintos niveis cognitivos, ritmos e estilos de traballo, habilidades, estilos de aprendizaxe...

Se reflexionei e avaliei o meu labor docente durante todo o desenvolvemento da situación de aprendizaxe, realizando modificacións (nas tarefas, nos

contidos, na metodoloxía?) cando foi necesario, se utilicei variadas ferramentas de avaliación ao longo da tarefa (rúbricas, observación, probas escritas ou orais), se tiver en conta os criterios de cualificación acordados e difundidos e se estes criterios van referidos non só a resultados de probas senón ao logro de competencias.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Realizarase o seguimento a través da aplicación Proens. Como o departamento é unipersonal e non teño que coordinarme con outros profesores, farase ao remate de cada UD completando os datos que aparecen na aplicación. Os datos recollidos no seguimento permitirán tomar decisións cara á programación do seguinte curso académico no que estaremos máis familiarizados coa aplicación.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36018677	IES Luís Seoane	Pontevedra	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Relixión católica	3º ESO	1	35

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	17
4.2. Materiais e recursos didácticos	19
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	19
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	19
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	20
6. Medidas de atención á diversidade	20
7.1. Concreción dos elementos transversais	21
7.2. Actividades complementarias	22
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	22
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	22
9. Outros apartados	23

1. Introducción

Coa incorporación da materia de Relixión ao currículo de Educación Secundaria Obrigatoria, a lexislación educativa en España é coherente coa Declaración Universal dos Dereitos Humanos de 1948, que recoñece o dereito de todos a un tempo educación integral e o dereito preferente das familias para elixir o tipo de educación que haberá de darse aos seus fillos e fillas. Estes dereitos e liberdades fundamentais están así recoñecidos no Pacto Internacional de Dereitos Económicos, Sociais e Culturais de 1966 e a Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea do 2000. A LOMLOE, ademais, no primeiro apartado do seu primeiro artigo, asegurou o cumprimento efectivo dos dereitos da infancia segundo o establecido na Convención sobre os Dereitos do Neno. Son referencias básicas do dereito internacional ratificadas polo Estado español. Cúmprese así o establecido na Constitución española de 1978 no seu Título primeiro sobre dereitos e liberdades fundamentais, no referido á liberdade relixiosa e o dereito á educación. Neste marco, o ensino da Relixión Católica propónse como materia curricular de oferta obrigatoria para os centros escolares e de libre elección para as familias. Forma parte da proposta educativa necesaria para o pleno desenvolvemento da personalidade dos alumnos e alumnas. O currículo da materia de Relixión Católica é resultado dun fecundo diálogo da Teoloxía, fonte epistemolóxica que proporciona os saberes básicos esenciais para unha formación integral na escola inspirada na visión cristiá da vida, con outras fontes curriculares, especialmente a psicopedagóxica, que orientan o necesario proceso educativo na Educación Secundaria Obrigatoria. O deseño curricular da materia de Relixión Católica tivo en conta o contexto global que está a vivir a educación nas primeiras décadas do século XXI: dialogou co marco europeo de educación nas súas competencias clave de 2018 e quere integrarse no seu horizonte de 2025, deixouse interpelar pola sensibilidade dos obxectivos de desenvolvemento sostible e a cidadanía global e intercultural, e tivo en conta a oportunidade de re-imaginar os futuros da educación priorizando o aprender a ser e a vivir con outros. Á vez, deixouse afectar polos compromisos do Pacto Educativo Global, promovido pola Igrexa católica, que subliña a centralidade da persoa nos procesos educativos, escóitaa das novas xeracións, a acollida de todas as realidades persoais e culturais, a promoción da muller, a responsabilidade da familia, a educación para unha nova política e economía e o coidado da casa común. Especialmente, o currículo de Relixión Católica ábrese ás iniciativas eclesiais da Misión 4.7, sobre a ecoloxía integral, e do Alto Comisionado para a Fraternidade Humana conformado por diversas relixións para construír a casa común e a paz mundial. Desta maneira, o ensino da relixión católica, mantendo a súa peculiaridade e a esencia do diálogo fe-cultura e fe-razón que a caracterizou na democracia, acolle os signos dos tempos e responde os desafíos da educación neste século XXI.

Facilítase unha aprendizaxe competencial dos contidos apresos, de maneira que as aprendizaxes sexan útiles para a vida dos alumnos, contribuíndo á súa formación integral e á súa inserción social.

A abordaxe dos contidos faise a través de actividades que susciten o interese dos alumnos, que promovan o diálogo e que buscan expor cuestións que fagan reflexionar sobre os grandes interrogantes vitais. Antes de abordar os novos contidos detéctanse os coñecementos previos do alumnado.

O Proxecto é modular e flexible o que permite a creación de itinerarios de aprendizaxe que se adaptan ás particulares do novo currículo. Baséase no Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA), para definir as situacións de aprendizaxe, os retos, os escenarios cooperativos, as estratexias de pensamento, facendo accesible a aprendizaxe a todos os alumnos.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar, valorar e expresar os elementos crave da dignidade e identidade persoal a través da interpretación de biografías significativas, para asumir a propia dignidade e aceptar a identidade persoal, respectar a dos outros, e desenvolver con liberdade un proxecto de vida con sentido.	1-3			1-4	1-2-4-5		2-3	3

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Valorar a condición relacional do ser humano, desenvolvendo destrezas e actitudes sociais orientadas á xustiza e á mellora da convivencia tendo en conta o maxisterio social da Igrexa, para aprender a vivir con outros e contribuír á fraternidade universal e a sustentabilidade do planeta.	2-5	3	5	3	3	1-2-4	1	
OBX3 - Asumir os desafíos da humanidade desde unha perspectiva inclusiva recoñecendo as necesidades individuais e sociais, discerníndoos coas claves do «Reino de Deus», para implicarse persoal e profesionalmente na transformación social e o logro do ben común.	1-5		3	1	3	3-4	1	3
OBX4 - Interpretar e admirar o patrimonio cultural nas súas diferentes expresións, recoñecendo que son portadoras de identidades e sentido, apreciando como o cristianismo se ha encarnado en manifestacións diversas, para desenvolver sentido de pertenza, participar na construción da convivencia e promover o diálogo intercultural no marco dos dereitos humanos.	4	3		2-3		3		1-2-4
OBX5 - Recoñecer e apreciar a propia interioridade, a experiencia espiritual e relixiosa, presente en todas as culturas e sociedades, comprendendo a experiencia de personaxes relevantes e valorando as posibilidades do relixioso, para discernir posibles respostas ás preguntas sobre o sentido da vida, e favorecer o respecto entre as diferentes tradicións relixiosas.	1				1-3-5	3	2	1-3
OBX6 - Identificar e comprender os contidos esenciais da Teoloxía cristiá, contemplando e valorando a contribución da tradición cristiá á procura da verdade, para dispoñer dunha síntese do cristianismo que permita dialogar con outras tradicións, paradigmas e cosmovisións.	2-3		4	1	4-5	1-4	3	1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Unha rede de coidados	O ser humano é un ser dependente que necesita da sociedade para desenvolverse. Para os cristiáns, Deus coida de cada un dos seres humanos. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos reflexionasen sobre esa rede de coidados.	12	5	X		
2	Coídomo	Todas as persoas necesitan coidar a súa interioridade como lugar no que se fraguan todos os vínculos	12	4	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Coídomo	constitutivos do ser humano. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos reflexionarán sobre as dimensións do autocoidado	12	4	X		
3	Coidámonos	O coidado e a axuda mutua é o que permitiu ao ser humano de todos os tempos. Todos somos responsables de todos. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos serán consciente diso reflexionando sobre a súa realidade escolar.	12	4	X		
4	Lugares de coidado	A importancia do coidado e a axuda mutua ha xerado numerosos produtos culturais e institucións e estruturas sociais e culturais. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos sociais poderán reflexionar sobre eles e definir o mapa dos seus lugares de coidado.	12	4		X	
5	Coidar o futuro	As decisións que tomamos teñen consecuencias para o futuro persoal e colectivo. Os desafíos colectivos da humanidade e a visión cristiá do futuro e da historia fannos caer na conta da importancia desa perspectiva. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos coñecerán e reflexionarán sobre a importancia de adoptar decisións que debuxen un futuro mellor para todos.	12	4		X	
6	Xesús coidador	Os xestos e accións de coidado de Xesús foron unha constante no seu ministerio. Para el, eran manifestación do auténtico ser de Deus e pediu aos seus discípulos que seguisen a súa misión. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos comprenderán a misión de Xesús e reflexionarán sobre a importancia dos pequenos xestos.	12	4		X	
7	Cidadáns do mundo	Para os cristiáns a acollida e a hospitalidade é consecuencia da igual dignidade do ser humano, creado por Deus, e do creado como casa común da humanidade. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos descubrirán a importancia da hospitalidade, en todas as culturas e relixións, e prepararanse para saber como ser	14	5			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
7	Cidadáns do mundo	acolledores	14	5			X
8	Unha Igrexa que coida	As comunidades cristiás, desde o primeiro momento, organizáronse para a misión o que obrigaba a que a súa organización interna e a súa misión respondesen á vontade de Jesús de atender aos máis necesitados. Nesta situación de aprendizaxe os alumnos coñeceranas e valorarán a importancia do voluntariado	14	5			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Unha rede de coidados	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	Propón accións concretas para o coidado da natureza e o goce da Creación como agasallo de Deus	PE	30
CA1.9 - Formular posibles respostas ás preguntas de sentido, coñecendo e valorando as achegas das tradicións relixiosas, en especial a proposta de sentido da vida de Xesucristo, elaborando as súas propias respostas partindo dunha análise crítica e a adaptación á súa situación persoal.	Identifica a raíz bíblica e teolóxica que, para o cristianismo, fundamenta o coidado propio e mutuo		
CA1.1 - Recoñecer os trazos esenciais da antropoloxía cristiá, relacionándoos cos dereitos fundamentais e a defensa da dignidade humana, verificándoos en situacións globais.	Comprende que a relación persoal con Deus é un elemento crave na visión crente do ser humano.	TI	70
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Incorpora no seu proxecto persoal valores de coidado propio como parte da responsabilidade moral cun mesmo, segundo o mandamento evanxélico do amor		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Recoñece os vínculos de coidado que establecemos cos demais e cos seres vivos e analiza a realidade para discriminar actitudes e comportamentos que respondan á comprensión cristiá do coidado		
CA1.12 - Poñer en diálogo o saber relixioso con outras disciplinas, tradicións culturais, paradigmas científicos e tecnolóxicos e outras cosmovisións, tendo en conta os métodos propios de cada disciplina e respectando a pluralidade.	Profundar no diálogo da ecoloxía integral coa reflexión científica sobre o desenvolvemento sostible.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - Razonabilidade da fe, desenvolvemento integral da persoa e fomento do ben común. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural. - Aprecio da relación da mensaxe cristiá coa ciencia e a cultura como medio de enriquecemento do conxunto dos saberes. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Propostas da ética social da Igrexa aplicadas aos desafíos do mundo actual e ao paradigma tecnocrático. - A esperanza cristiá e a santidad.

UD	Título da UD	Duración
2	Coídome	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Relaciona algunhas expresións culturais e artísticas co canon de beleza dos seus contextos históricos	PE	30
CA1.9 - Formular posibles respostas ás preguntas de sentido, coñecendo e valorando as achegas das tradicións relixiosas, en especial a proposta de sentido da vida de Xesucristo, elaborando as súas propias respostas partindo dunha análise crítica e a adaptación á súa situación persoal.	Recoñece na mensaxe e as prácticas de Xesús de Nazaret un camiño de encontro connosco mesmos, os demais e Deus e distinguir a proposta doutras relixións		
CA1.1 - Recoñecer os trazos esenciais da antropoloxía cristiá, relacionándoos cos dereitos fundamentais e a defensa da dignidade humana, verificándoos en situacións globais.	Recoñece todas as dimensións persoais que, desde a perspectiva cristiá, expresada desde o relato do Xénese, hai que coidar para unha formación humana integral.	TI	70
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Vincula a persoa e a mensaxe de Jesús coa necesaria mirada ás necesidades dos outros á hora de definir o proxecto persoal de vida		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Reflexiona sobre a repercusión nos outros do coidado integral persoal.		
CA1.12 - Poñer en diálogo o saber relixioso con outras disciplinas, tradicións culturais, paradigmas científicos e tecnolóxicos e outras cosmovisións, tendo en conta os métodos propios de cada disciplina e respectando a pluralidade.	Pon en diálogo as contribucións do desenvolvemento sostible e o benestar físico, o deporte coa tradición bíblica e a ecoloxía integral		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural. - Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural.

UD	Título da UD	Duración
3	Coidámonos	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os trazos esenciais da antropoloxía cristiá, relacionándoos cos dereitos fundamentais e a defensa da dignidade humana, verificándoos en situacións globais.	Descubre nos textos de referencia da antropoloxía cristiá o carácter sacro do vínculo que nos une aos demais e comprende a encarnación de Jesús e as súas consecuencias	PE	30
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Vincula a misión da Igrexa coa experiencia dos primeiros discípulos de Jesús		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Valora a cooperación e a axuda fronte á competición como comportamento desexable para o desenvolvemento persoal e social	TI	70
CA1.5 - Cooperar activamente en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común, inspirados na perspectiva cristiá, participando en accións de mellora da contorna e na formulación das opcións profesionais.	Achega a análise das necesidades e as propostas de coidado á súa realidade máis próxima		
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Analiza, descubriendo o seu significado, obras artísticas nas que se expresan contidos bíblicos ou teolóxicos		
CA1.12 - Poñer en diálogo o saber relixioso con outras disciplinas, tradicións culturais, paradigmas científicos e tecnolóxicos e outras cosmovisións, tendo en conta os métodos propios de cada disciplina e respectando a pluralidade.	Pon en diálogo as contribucións das ciencias naturais e as ciencias sociais valorando a súa complementariedade coa tradición bíblica e a ecoloxía integral		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural. - Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural. - Aprecio da relación da mensaxe cristiá coa ciencia e a cultura como medio de enriquecemento do conxunto dos saberes.

UD	Título da UD	Duración
4	Lugares de coidado	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Cooperar activamente en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común, inspirados na perspectiva cristiá, participando en accións de mellora da contorna e na formulación das opcións profesionais.	Analiza relatos evanxélicos para comprender o sentido do compromiso cristián e relacionar a ecoloxía integral expresada na encíclica Laudato si con algunhas accións de coidado da natureza	PE	30
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Profunda no coñecemento a misión da Igrexa, a súa organización e o seu servizo á sociedade		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Descubre, desde a perspectiva cristiá, a importancia da arte, a cultura e a beleza no coidado e desenvolvemento de todas as dimensións, incluída a transcendente, do humano	TI	70
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	Comprende a importancia e recoñece lugares e estruturas de coidado nos que se organiza a vida social		
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	Valora respostas cívicas a cuestións de prevención e coidado á luz da doutrina social da Igrexa		
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Recoñece en obras literarias a expresión da comprensión cristiá do vínculo coa natureza		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Igrexa como comunidade dos discípulos de Xesucristo. - Principios e valores do ensino social da Igrexa e a súa aplicación en sociedades democráticas. - Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural. - Figuras históricas e eclesiais comprometidas co ben común. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Proxectos eclesiais que traballan a amizade social, a solidariedade interxeracional e a sustentabilidade do planeta. - Propostas da ética social da Igrexa aplicadas aos desafíos do mundo actual e ao paradigma tecnocrático.

UD	Título da UD	Duración
5	Coidar o futuro	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Participar criticamente na promoción da diversidade cultural, expresando e achegando creativamente as experiencias propias, respectando as diferenzas entre persoas e comunidades.	Expresar creativamente a súa visión dos riscos, desafíos, e esperanzas no futuro propio e da humanidade	PE	30
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Recoñece os xéneros literarios e expresións artísticas nas que se expresou o horizonte cristián do futuro		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Expresa a importancia dos dons recibidos e da vocación persoal á hora de pensar no futuro persoal e colectivo inspirándose na relación de Xesús co seu Pai	TI	70
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	Reflexiona sobre os desafíos futuros, ecolóxicos e sociais, da sociedade e a responsabilidade anticipatoria do ser humano contemporáneo á luz do Maxisterio da Igrexa		
CA1.12 - Poñer en diálogo o saber relixioso con outras disciplinas, tradicións culturais, paradigmas científicos e tecnolóxicos e outras cosmovisións, tendo en conta os métodos propios de cada disciplina e respectando a pluralidade.	Profundar no diálogo da ecoloxía integral coa reflexión científica sobre o desenvolvemento sustentable.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - Estratexias de comunicación en distintas linguaxes das propias ideas, crenzas e experiencias en contextos interculturais. - Razonabilidade da fe, desenvolvemento integral da persoa e fomento do ben común. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural. - A vida da Igrexa como xeradora de identidade e cultura ao longo da historia: análise das súas contribucións á construción social, política e cultural. - Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural. - Aprecio da relación da mensaxe cristiá coa ciencia e a cultura como medio de enriquecemento do conxunto dos saberes. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Os dereitos humanos e os obxectivos de desenvolvemento sostible en relación co pensamento social cristián.

UD	Título da UD	Duración
6	Xesús coidador	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Cooperar activamente en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común, inspirados na perspectiva cristiá, participando en accións de mellora da contorna e na formulación das opcións profesionais.	Descobre nas palabras e accións de Xesús a razón da compaixón ante do sufrimento dos outros.	PE	30
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Identifica a orixe da comunidade cristiá no anuncio e testemuño da memoria da entrega de Xesús		
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Identifica a importancia da confianza, nun mesmo, nos demais, en Deus, na elaboración do proxecto vital	TI	70
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Reflexiona sobre a importancia do autocoidado, a confianza e a axuda mutua para a saúde física e mental		
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	Investiga sobre persoas e institucións que se comprometen cos demais en situacións de emerxencia como expresión do coidado aos máis desfavorecidos		
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	Analiza os desafíos da humanidade á luz de da doutrina da Igrexa expresada en Fratelli Tutti		
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Relaciona expresións bíblicas xurdidas dunha cultura nómade con categorías teolóxicas que expresan o amor de Deus e analiza una obra de arte comprendendo o significado relixioso que transmite		
CA1.9 - Formular posibles respostas ás preguntas de sentido, coñecendo e valorando as achegas das tradicións relixiosas, en especial a proposta de sentido da vida de Xesucristo, elaborando as súas propias respostas partindo dunha análise crítica e a adaptación á súa situación persoal.	Coñece os puntos en común de diferentes tradicións relixiosas na concepción do carácter sacro da natureza		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - Principios e valores do ensino social da Igrexa e a súa aplicación en sociedades democráticas. - A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural. - Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Propostas da ética social da Igrexa aplicadas aos desafíos do mundo actual e ao paradigma tecnocrático.

UD	Título da UD	Duración
7	Cidadáns do mundo	5

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	Coñece as razóns, xestos e costumes de acollida e hospitalidade das diferentes tradicións relixiosas ou culturais	PE	30
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Identifica a misión universal da Igrexa, respectando a diversidade cultural, como mandato de Xesús e descobre que o "Pobo de Deus" non se identifica cunha pertenza racial, cultural o identitaria		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Reflexiona sobre a perspectiva do corazón e dos talentos á hora de ir configurando un proxecto vital	TI	70
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Comprende que a acollida e a hospitalidade son expresión do recoñecemento á dignidade humana		
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Recoñece na tradición bíblica o carácter sacro da acollida e a hospitalidade fundamentado no ser dun Deus que acolle especialmente aos máis desfavorecidos		
CA1.12 - Poñer en diálogo o saber relixioso con outras disciplinas, tradicións culturais, paradigmas científicos e tecnolóxicos e outras cosmovisións, tendo en conta os métodos propios de cada disciplina e respectando a pluralidade.	Pon en diálogo as contribucións das ciencias naturais e o desenvolvemento sustentable coa tradición bíblica e a ecoloxía integral		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural. - Aprecio da relación da mensaxe cristiá coa ciencia e a cultura como medio de enriquecemento do conxunto dos saberes. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Os dereitos humanos e os obxectivos de desenvolvemento sostible en relación co pensamento social cristián. - Propostas da ética social da Igrexa aplicadas aos desafíos do mundo actual e ao paradigma tecnocrático. - A esperanza cristiá e a santidad.

UD	Título da UD	Duración
8	Unha Igrexa que cuida	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Recoñece achegas culturais de inspiración cristiá na que se expresa e materializa a admiración e o coidado da natureza	PE	30
CA1.10 - Favorecer a convivencia social en contextos plurais, respectando as opcións persoais e xerando espazos de diálogo e encontro.	Entende o ecumenismo como un movemento que busca a unidade de todas as ramas do cristianismo e coñece experiencias de diálogo interreligioso		
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Recoñece o valor do acompañamento no proceso de decisión do proxecto persoal		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Considera a importancia de buscar a unidade por encima das diferenzas e o sentido cristián da compaixón e o perdón.		
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	Valora o voluntariado como expresión do compromiso coas necesidades dos máis vulnerables		
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	Coñece iniciativas sociais e eclesiais que contribúen a tecer redes de coidados		
CA1.7 - Participar criticamente na promoción da diversidade cultural, expresando e achegando creativamente as experiencias propias, respectando as diferenzas entre persoas e comunidades.	Expresa, utilizando linguaxe audiovisual, o valor da unidade		
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Profunda na misión da Igrexa e a súa achega á sociedade. Identifica a caridade e o coidado mutuo, como nota distintiva da Igrexa e aprecia o valor da comunidade cristiá e as súas celebracións.		
CA1.12 - Poñer en diálogo o saber relixioso con outras disciplinas, tradicións culturais, paradigmas científicos e tecnolóxicos e outras cosmovisións, tendo en conta os métodos propios de cada disciplina e respectando a pluralidade.	Pon en diálogo as ciencias naturais coa ecoloxía integral		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

- Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida.
- Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal.
- Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade.
- O Evanxeo como resposta á procura de sentido.
- Estratexias de comunicación en distintas linguaxes das propias ideas, crenzas e experiencias en contextos interculturais.
- A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional.
- Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural.
- A Igrexa como comunidade dos discípulos de Xesucristo.
- A vida da Igrexa como xeradora de identidade e cultura ao longo da historia: análise das súas contribucións á construción social, política e cultural.
- Valor das prácticas espirituais do monacato, a mística e a devoción popular.
- Aprecio da relación da mensaxe cristiá coa ciencia e a cultura como medio de enriquecemento do conxunto dos saberes.
- Figuras históricas e eclesiais comprometidas co ben común.
- Corresponsables no coidado das persoas e do planeta.
- Proxectos eclesiais que traballan a amizade social, a solidariedade interxeracional e a sustentabilidade do planeta.
- Actitudes e destrezas de diálogo ecuménico e interrelixioso con pleno respecto ás conviccións propias e as dos outros.
- O compromiso das relixións na construción da paz e a superación da violencia e os fundamentalismos.
- A esperanza cristiá e a santidad.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A adquisición e o desenvolvemento das competencias crave do Perfil de saída do alumnado ao termo do ensino básico, que se concretan nas competencias específicas de cada materia ou ámbito da etapa, veranse favorecidos por metodoloxías didácticas que recoñezan ao alumnado como axente da súa propia aprendizaxe. Para iso é imprescindible a implementación de propostas pedagóxicas que, partindo dos centros de interese dos alumnos e alumnas, permítanlles construír o coñecemento con autonomía e creatividade desde as súas propias aprendizaxes e experiencias. As situacións de aprendizaxe representan una ferramenta eficaz para

integrar os elementos curriculares das distintas materias ou ámbitos mediante tarefas e actividades significativas e relevantes para resolver problemas de maneira creativa e cooperativa, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión crítica e a responsabilidade.

Para que a adquisición das competencias sexa efectiva, ditas situacións deben estar ben contextualizadas e ser respectuosas coas experiencias do alumnado e as súas diferentes formas de comprender a realidade. Así mesmo, deben estar compostas por tarefas complexas cuxa resolución leve a construción de novas aprendizaxes. Con estas situacións búscase ofrecer ao alumnado a oportunidade de conectar e aplicar o apreso en contextos próximos á vida real. Así expostas, as situacións constitúen un compoñente que, aliñado cos principios do Deseño universal para

a aprendizaxe, permite aprender a aprender e sentar as bases para a aprendizaxe ao longo da vida, fomentando

procesos pedagóxicos flexibles e accesibles que se axusten ás necesidades, as características e os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado.

O deseño destas situacións debe supor a transferencia das aprendizaxes

adquiridas por parte do alumnado, posibilitando a articulación coherente e eficaz dos distintos coñecementos, destrezas e actitudes propios desta etapa. As situacións deben partir da formulación duns obxectivos claros e precisos que integren diversos saberes básicos. Ademais, deben propor tarefas ou actividades que favorezan diferentes tipos de agrupamentos, desde o traballo individual ao traballo en grupos, permitindo que o alumnado asuma responsabilidades persoais e actúe de forma cooperativa na resolución creativa do reto exposto. A súa posta en práctica debe

implicar a produción e a interacción verbal e incluír o uso de recursos auténticos en distintos soportes e formatos, tanto analóxicos como dixitais. As situacións de aprendizaxe deben fomentar aspectos relacionados co interese común, a sustentabilidade ou a convivencia democrática, esenciais para que o alumnado sexa capaz de responder con eficacia aos retos do século XXI.

As formulacións metodolóxicos desta materia fundaméntanse, globalmente, na atención personalizada ao alumnado, na diversidade de actividades, estratexias, recursos e outros métodos didácticos; no coidado do desenvolvemento emocional e cognitivo do alumnado respectando o seu ritmo evolutivo; na aprendizaxe individualizada e cooperativa; na relación das aprendizaxes coa contorna, nun enfoque competencial orientado á acción, o emprendimento e a aplicación dos saberes.

Será necesario ter en conta as condicións persoais, sociais e culturais de todos os alumnos e alumnas para detectar necesidades específicas e propor accións de reforzo ou ampliación, flexibilizando os procesos e garantindo a inclusión de todo o alumnado. A avaliación compréndese como parte deste proceso de ensino e aprendizaxe. A materia de Relixión Católica confire una insubstituíble responsabilidade á figura do docente cuxa intervención é esencial na xestión do proceso de ensino, tanto na súa

programación como no seu desenvolvemento e avaliación.

A didáctica da materia de Relixión Católica exposta en termos dun

currículo competencial haberá de promover o protagonismo do alumnado no seu propio proceso de aprendizaxe. Algúns dos pasos a seguir nas secuencias de aprendizaxe

son:

- Partir da experiencia concreta do alumno e a alumna, e da súa realidade

persoal, familiar, social e cultural;

- Identificar e formular con pensamento crítico os interrogantes e cuestións que suscitan estas situacións;

- Buscar, analizar e contrastar as experiencias e interrogantes, con fontes

bíblicas, o Maxisterio eclesial, o patrimonio artístico, e outras referencias do

diálogo fe-cultura;

- Elaborar respostas persoais e sociais desde a liberdade individual con pleno respecto ás ideas dos demais, contrastadas cos principios do

ensino social da Igrexa;

- Dialogar con outras cosmovisións e relixións, para a construción da vida en sociedades plurais e democráticas baseadas no ben común;

- Comunicar con asertividade e empatía as ideas e crenzas propias utilizando con creatividade diversos linguaxes;

- Aplicar este proceso formativo na construción da identidade persoal e do proxecto vital como preparación para a aprendizaxe para toda a vida, e na transformación social.

A diversidade de metodoloxías activas que se poden aplicar haberán de ter en conta os pasos deste itinerario pedagóxico e as competencias específicas, os criterios de avaliación e os saberes básicos, é dicir, as aprendizaxes esenciais desta materia.

As orientacións metodolóxicas e cara a avaliación programadas harmonizarán de forma coherente estas aprendizaxes que se propoñen na materia de Relixión Católica, as necesidades propias do alumnado, e os obxectivos de etapa e o perfil de saída.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro do alumno. Relixión Católica de 3º de ESO.
Recursos interactivos da editorial

O libro de texto segue un proxecto global pensado para que todos os alumnos aprendan, desenvolvan as súas competencias e transfiran ás aprendizaxes á súa vida. Conta cunha contorna virtual de aprendizaxe que facilita a relación entre alumnos e profesor e favorece un modo de aprendizaxe máis eficaz.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao ser a Relixión unha materia de oferta obrigatoria para o centro e de libre elección para o alumno, estes poden acceder á materia mesmo sen tela cursado con anterioridade polo que non é necesario que acrediten coñecementos previos. Con todo, tomarase información dos coñecementos do alumnado, ao comezo do curso, a través dun cuestionario de xeito informal con algun instrumento de gamificación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	12	12	12	12	12	12	14	14	100
Proba escrita	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Táboa de indicadores	70	70	70	70	70	70	70	70	70

Criterios de cualificación:

A nota de cada avaliación calcularase da seguinte forma:

30% corresponderá a unha proba escrita sobre os coñecementos tal como se reflicte no punto 3.3 desta programación.

O restante 70% repartirase do seguinte xeito:

50% corresponderá ao traballo, tanto individual como en grupos, realizado polo alumno e será medido a través de rúbricas e rexistros de control

10% corresponderá a actitude ante a aprendizaxe que valorará a participación na aula e a implicación na materia

10% corresponderá ao caderno de clase que deberá estar completo e correxido.

No boletín a nota reflíctese cun número enteiro polo tanto se a nota supera as 5 décimas, redondearase ao número enteiro superior e no caso de que non chegue ás 5 décimas, o redondeo será ao enteiro inferior.

A avaliación será aprobada cun 5 despois do redondeo

A nota da avaliación ordinaria calcularase facendo a media das notas reais (sen redondeo) das tres avaliacións que suporá o 90%. O 10% restante corresponderá ás actividades que fagan os alumnos no periodo de recuperación-ampliación entre a terceira avaliación e a avaliación ordinaria.

O redondeo farase igual que nas avaliacións.

Criterios de recuperación:

Dado que o proceso de avaliación dos alumnos é continuo, as dificultades serán detectadas con rapidez e se facilitará que o alumno se poña ao día co traballo non realizado ou cos saberes non adquiridos.

No caso de que a media das tres avaliacións non acadase a nota de 5 despois do redondeo programarase traballo de recuperación encamiñado a que o alumno supere as dificultades e poida aprobar o curso. O traballo corresponderá á parte non acadada e reflectirase na nova nota de avaliación que á súa vez fará media para a nota da avaliación ordinaria.

No periodo entre a terceira avaliación e a avaliación ordinaria o traballo dos alumnos será individualizado de xeito que os alumnos que necesiten reforzo reciban axuda nas dificultades que teñan e poidan superalas e os alumnos que teñan superadas as tres avaliacións realicen actividades de ampliación de forma máis lúdica.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

No caso de que haxa alumnos coa materia pendente, elaborárase un plan de reforzo segundo o establece o artigo 51 da Orde do 8 de setembro de 2021 de atención á diversidade. O plan será personalizado e consistirá nun caderniño que o alumno deberá ir contestando ao longo do curso. As respostas revisaranse con frecuencia para detectar os posibles problemas e realizar os axustes necesarios. A nota será a que corresponda tendo en conta que o caderniño avaliarase sobre 10 puntos.

6. Medidas de atención á diversidade

A metodoloxía da materia de Relixión Católica terá en conta os principios do Deseño Universal para a Aprendizaxe para programar propostas didácticas compostas por prácticas de aprendizaxe, ensino e avaliación que contribúan a enriquecer o proceso de desenvolvemento integral do alumnado, promovendo o seu progreso no recoñecemento da tradición relixiosa e cultural da contorna familiar e social, na adquisición de actitudes, valores e crenzas necesarios para a súa vida persoal e en sociedade, no crecemento interior e proxecto vital, así como na expresión das súas propias emocións e experiencias de forma respectuosa e empática xerando contornas inclusivas e interculturais. Foméntanse así procesos pedagóxicos accesibles para

todos pola diversidade de estratexias e recursos, de espazos e tempos, que se utilizan na aula e pola adaptación do currículo ás necesidades dos diferentes ritmos de aprendizaxe. No deseño das actividades desta materia terase en conta a flexibilidade do currículo, os contextos de ensino inclusivos, e a utilización de recursos accesibles. A adecuada resposta educativa a todos os alumnos concíbese a partir do principio de inclusión, entendendo que unicamente dese

modo garántese o desenvolvemento de todos, favorécese a equidade e contribúese a unha maior cohesión social. A atención á diversidade é una necesidade que abarca a todas as etapas educativas e a todos os alumnos. É dicir, trátase de contemplar a diversidade dos alumnos como principio e non como una medida que corresponde ás necesidades duns poucos.

Nos materiais do curso inclúese propostas de atención á diversidade para todos os contidos.

En cumprimento do artigo 52 da orde 8 de setembro 2021 de atención á diversidade, Elaborarase un plan específico personalizado para os alumnos que deban permanecer un ano máis no mesmo curso que incida nas dificultades detectadas no curso anterior.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión de lectura	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Formación estética	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.11 - Educación para a saúde	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.13 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais	X	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Ao traballar os mesmos descritores operativos que as demais materias, a materia de Relixión pode integrarse como una materia nos proxectos de interdisciplinarietà e o traballo por ámbitos.

Nos propios saberes recóllese a relación de con outras disciplinas especialmente Lingua, Historia, Xeografía, Educación Plástica e Visual, etc.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Nadal Solidario	Campaña de recollida de alimentos para Cáritas Monteporreiro
Saída cultural diocesá	Saída cultural dun día de duración organizada pola diocese para todos os alumnos de relixión católica

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Programación
Planificación da situación de aprendizaxe
Avaliación

Descrición:

Se a programación axústase ao marco normativo curricular estatal e autonómico e ao currículo de Relixión, se está adaptada ás características do centro e do grupo, se vincula este curso co perfil de saída, os descritores operativos e obxectivos de cada etapa, se se tivo en conta a diversidade do alumnado en canto a capacidades, distintos niveis cognitivos, ritmos e estilos de traballo, habilidades, estilos de aprendizaxe...

A estrutura da situación de aprendizaxe inclúe todos os elementos formais, planificouse a partir dos criterios de avaliación que establece o currículo utilizando en cada secuencia aqueles saberes que permitían progresar na adquisición da correspondente competencia específica, se tivo en conta os descritores operativos das competencias clave e buscou o diálogo curricular con outras materias, sies adecuada aos criterios de avaliación, se tivo en conta a diversidade do alumnado en canto a capacidades, distintos niveis cognitivos, ritmos e estilos de traballo, habilidades, estilos de aprendizaxe...

Se eflexionei e avalei o meu labor docente durante todo o desenvolvemento da situación de aprendizaxe, realizando modificacións (nas tarefas, nos

contidos, na metodoloxía) cando foi necesario, se utilicei variadas ferramentas de avaliación ao longo da tarefa

(rúbricas, observación, probas escritas ou orais, etc), se tiveren en conta os criterios de cualificación acordados e difundidos e se estes criterios van referidos non só a resultados de probas senón ao logro de competencias

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Realizarase o seguimento a través da aplicación Proens. Como o departamento é unipersonal e non teño que coordinarme con outros profesores, farase ao remate de cada UD completando os datos que aparecen na aplicación. Os datos recollidos no seguimento permitirán tomar decisións cara á programación do seguinte curso académico no que estaremos máis familiarizados coa aplicación.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36018677	IES Luís Seoane	Pontevedra	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Relixión católica	1º Bac.	1	35

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	10
4.2. Materiais e recursos didácticos	11
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	11
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	11
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	12
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	13
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	14
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	14
9. Outros apartados	14

1. Introducción

Coa incorporación da materia de Relixión ao currículo de Educación Secundaria, a lexislación educativa en España é coherente coa Declaración Universal dos Dereitos Humanos de 1948, que recoñece o dereito de todos a un tempo de educación integral e o dereito preferente das familias para elixir o tipo de educación que haberá de darse aos seus fillos e fillas. Estes dereitos e liberdades fundamentais están así recoñecidos no Pacto Internacional de Dereitos Económicos, Sociais e Culturais de 1966 e a Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea do 2000.

Cúmrese así o establecido na Constitución española de 1978 no seu Título primeiro sobre dereitos e liberdades fundamentais, no referido á liberdade relixiosa e o dereito á educación. Neste marco, o ensino da Relixión Católica propónse como materia curricular de oferta obrigatoria para os centros escolares e de libre elección para as familias. Forma parte da proposta educativa necesaria para o pleno desenvolvemento da personalidade dos alumnos e alumnas.

O currículo da materia de Relixión Católica é resultado dun fecundo diálogo da Teoloxía, fonte epistemolóxica que proporciona os saberes básicos esenciais para unha formación integral na escola inspirada na visión cristiá da vida, con outras fontes curriculares, especialmente a psicopedagóxica, que orientan o necesario proceso educativo. O deseño curricular da materia de Relixión Católica tivo en conta o contexto global que está a vivir a educación nas primeiras décadas do século XXI: dialogou co marco europeo de educación nas súas competencias clave de 2018 e quere integrarse no seu horizonte de 2025, deixouse interpelar pola sensibilidade dos obxectivos de desenvolvemento sostible e a cidadanía global e intercultural, e tivo en conta a oportunidade de re-imaginar os futuros da educación, priorizando o aprender a ser e a vivir con outros. Á vez, deixouse afectar polos compromisos do Pacto Educativo Global, promovido pola Igrexa católica, que subliña a centralidade da persoa nos procesos educativos, a escóita das novas xeracións, a acollida de todas as realidades persoais e culturais, a promoción da muller, a responsabilidade da familia, a educación para unha nova política e economía e o coidado da casa común. Especialmente, o currículo de Relixión Católica ábrese ás iniciativas eclesiais da Misión 4.7, sobre a ecoloxía integral, e do Alto Comisionado para a Fraternidade Humana conformado por diversas relixións para construír a casa común e a paz mundial.

Desta maneira, o ensino da relixión católica, mantendo a súa peculiaridade e a esencia do diálogo fe-cultura e fe-razón que a caracterizou na democracia, acolle os signos dos tempos e responde aos desafíos da educación neste século XXI.

Facilítase unha aprendizaxe competencial dos contidos adquiridos, de maneira que as aprendizaxes sexan útiles para a vida dos alumnos, contribuíndo á súa formación integral e á súa inserción social.

A abordaxe dos contidos faise a través de actividades que susciten o interese dos alumnos, que promovan o diálogo e que buscan expor cuestións que fagan reflexionar sobre os grandes interrogantes vitais. Antes de abordar os novos contidos detéctanse os coñecementos previos do alumnado.

O Proxecto é modular e flexible, o que permite a creación de itinerarios de aprendizaxe que se adaptan ás particulares do novo currículo. Baséase no Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA), para definir as situacións de aprendizaxe, os retos, os escenarios cooperativos, as estratexias de pensamento, facendo accesible a aprendizaxe a todos os alumnos.

A finalidade da educación, no Bacharelato, é contribuir a que o alumnado acade un desenvolvemento pleno e integral da súa personalidade. Non podería existir unha formación integral e unha educación completa e de calidade, se non se permitise o desenvolvemento de todas as dimensións do ser humano, unha das cales é a relixiosa.

O deseño desta programación enmárcase nun modelo educativo de tipo constructivista, que entende a educación como un proceso que pon ao alumnado en condición de revisar, modificar e reconstruír as súas categorías e estruturas mentais, para reinterpretar e reconstruír significativamente a realidade.

Trataremos de ter presente a realidade do noso alumnado, cunha formación sociocultural media-baixa. No eido relixioso, as máis das veces, teñen unha fe herdada, rutinaria e monótona nas prácticas relixiosas, que ao mellor lles serviu de nenos, pero que agora ou lles é indiferente? ou empezan a cuestionar.

Pretendemos que, mediante a adquisición dunha serie de coñecementos, competencias, destrezas, valores e actitudes, o alumnado desenvolva a súa capacidade reflexivo-crítica, e sexan críticos, responsables e comprometidos coa realidade que os rodea

Dende a área de Relixión pretendemos facer un aporte á dimensión do SABER, pero sen esquecer e fortalecendo e potenciando sobre todo a dimensión do SER.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender e asumir o proxecto vital persoal, recoñecendo as propias ideas e crenzas, contrastándoas coa antropoloxía cristiá e outras cosmovisións, para inserirse na vida adulta e no mundo profesional.	1-2-3-5	3		1-3-4	11-12-20-31-40-50	1-3-4	2-3	1-31
OBX2 - Recoñecer e desprezar o carácter relacional do ser humano, como fundamento dos deberes e liberdades, desenvolvendo actitudes cívicas e democráticas, contrastando o Evanxeo con outros humanismos e ideoloxías contemporáneas, para aprender a vivir con outros e contribuír á construción dunha sociedade inclusiva.	1-2-5	3	5	3	11-20-31-32	1-2-3-4	1	31
OBX3 - Interpretar os desafíos democráticos, socioeconómicos e ecolóxicos, analizando as súas causas e consecuencias desde a moral social da Igrexa, discernindo as propostas sociopolíticas das relixións e os movementos sociais, para asumir a ecoloxía integral e a responsabilidade persoal e social no coidado da vida e do planeta.	1-2-5	3	3	1-3	12-20-32-40	3-4	1	1-31-42
OBX4 - Comprender e admirar o patrimonio cultural, interpretando o seu significado e expresións cos métodos de análises propias de cada disciplina, valorando criticamente as achegas do cristianismo no desenvolvemento dos pobos, para intervir con criterio propio no diálogo intercultural, a creación artística e na construción social do pensamento.	2-4	3	2-3			1-3		1-2-32-41-42
OBX5 - Valorar a dimensión espiritual como fonte de sentido e aprendizaxes vitais, a través da análise das experiencias persoais, do coñecemento das tradicións espirituais, e do diálogo interdisciplinar con outras visións da vida e do mundo, para descubrir as oportunidades persoais, sociais e culturais da experiencia espiritual como proposta de plenitude da vida persoal e comunitaria.	1				11-20-40	1-3	2	1-31-41

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Coñecer o método propio da Teoloxía e as súas distintas especialidades analizando o seu lugar entre os saberes e disciplinas, establecendo un diálogo transdisciplinar coas outras ciencias, para afrontar criticamente os desafíos éticos e a transformación social.	1-2-3		4	1	31-40-50	1-4	3	1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Identidade do ser humano. Un ser relixioso	O ser humano, un ser de relacións: Relación con Deus, relación cos demais e relación co mundo. Configuración da identidade do ser humano: Os Humanismos, a relixión (panorama mundial das relixións), especificidade da relixión cristiá	25	8	X		
2	Fe e Razón	Clarificación da fe e da razón e historia das súa relación (enfrentamentos, encontros, colaboración e complementariedade). Vivencia da fe nun mundo científico técnico	25	6		X	
3	Doutrina Social da Igrexa. Compromiso social do cristián	Análise dos Principios da DSI, ver a súa historia e os principais documentos e aplicar logo á realidade social que nos rodea cos seus problemas: Guerra/paz, traballo/paro, migración, pobreza/riqueza, ecoloxía, ...	25	12		X	X
4	Expresións relixiosas na cultura da contorna	Descubrimento e análise da presenza da Relixión na realidade socio-cultural que nos rodea: Igrexas, Cruceiros, Lendas, Cantigas, Romerías.... configuradores do noso ser persoas e ser galegos	25	9	X	X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Identidade do ser humano. Un ser relixioso	8

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar e interpretar as ideas e crenzas que conforman a identidade persoal, contrastándoas con categorías fundamentais da antropoloxía cristiá (creación, imaxe de Deus, liberdade, pecado, finitud, etc.) e doutras cosmovisións.	Reflexiona sobre acontecementos, imaxes, novas...e emite xuízos de valor sobre a necesidade de atopar sentido á vida		
CA1.9 - Identificar a dimensión espiritual da persoa e a diversidade do feito relixioso, valorándoas como unha realidade presente nas culturas que se expresan de diferentes formas nas sociedades plurais.	Identifica e diferenza a diversidade de respostas salvíficas e de sentido que amosan os humanismos e as relixións, descubrindo e valorando a especificidade da resposta cristiã	PE	75
CA1.10 - Valorar a experiencia cristiã manifestada en Xesucristo e en tantas testemuñas ao longo da historia, como resposta plena ás cuestións vitais e de sentido, en diálogo interdisciplinar con propostas filosóficas diversas.	Identifica e diferenza a diversidade de respostas salvíficas e de sentido que amosan as relixións, descubrindo e valorando a especificidade da resposta cristiã		
CA1.6 - Diseñar proxectos persoais e comunitarios que promovan a plenitude humana e a transformación social, cultivando a responsabilidade individual, a xustiza social e a ecoloxía integral.	Adquire capacidade de reflexión crítica ante novas, comportamentos e actitudes respecto á dignidade das persoas, as relacións sociais e o respecto, coidado e defensa da vida e da natureza	TI	25

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A vida como vocación persoal e profesional en diálogo co humanismo cristiã. - Obxectivos vitais, desenvolvemento da vocación persoal e proxecto profesional. - A experiencia do encontro con Deus ao longo da historia como fonte de desenvolvemento pleno do humano. - Habilidades e destrezas para descubrir, analizar e valorar criticamente as diferentes pertenzas como medio de enriquecemento persoal. - A visión integral da persoa na súa dignidade e na súa liberdade segundo a antropoloxía cristiã. - A concepción do ser humano noutras cosmovisións filosóficas e relixiosas, en diálogo coa teoloxía cristiã das relixións. - Proxectos persoais e profesionais, na vida eclesial e social, desenvolvidos en clave vocacional. - Achegas da experiencia relixiosa cristiã para unha vida con sentido en diálogo con outros paradigmas. - Estratexias para o diálogo transdisciplinar e síntese persoal como aprendizaxe ao longo da vida - Diálogo fe-razón e fe-cultura. - Fenomenoloxía da experiencia relixiosa: elementos propios e diferenzas do cristianismo con outras tradicións filosóficas e relixiosas. - Síntese da Historia da Salvación en clave relacional e trinitaria. - O anuncio do Reino de Deus e as súas implicacións persoais, sociopolíticas e escatolóxicas. - Humanismo cristiã: Xesucristo, salvación e modelo de humanidade plena. - Experiencia espiritual e relixiosa en figuras históricas de distintas tradicións relixiosas e culturais.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Inserirse criticamente na sociedade. - Valores sociais, pensamento crítico e proxecto persoal e profesional. - Actitudes de diálogo e colaboración con outras relixións e culturas que posibiliten unha convivencia pacífica e tolerante entre as distintas tradicións. - Principais desafíos da humanidade e as súas implicacións éticas: valor da vida, xustiza, ecoloxía, transhumanismo e intelixencia artificial, etc.

UD	Título da UD	Duración
2	Fe e Razón	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar e interpretar as ideas e crenzas que conforman a identidade persoal, contrastándoas con categorías fundamentais da antropoloxía cristiá (creación, imaxe de Deus, liberdade, pecado, finitud, etc.) e doutras cosmovisións.	Aporta argumentos para defender racionalmente a súa fe e crenzas	PE	50
CA1.11 - Recoñecer as características propias do saber teolóxico, en canto ao seu método, fontes e contido, identificando as semellanzas e diferenzas con outros saberes, en especial coa ciencia, e valorando as súas achegas éticas.	Identifica diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método		
CA1.6 - Diseñar proxectos persoais e comunitarios que promovan a plenitude humana e a transformación social, cultivando a responsabilidade individual, a xustiza social e a ecoloxía integral.	Analiza casos e debate, de forma razoada, sobre situacións de "conflicto" entre razón e fe	TI	50
CA1.12 - Discernir os desafíos da civilización actual, establecendo as contribucións que tanto a ciencia como a teoloxía poden realizar transformación social, desde unha mutua colaboración.	Descubre a colaboración que pode haber entre razón e fe se ambas se respetan		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A vida como vocación persoal e profesional en diálogo co humanismo cristián. - Sentido artístico e creatividade no diálogo fe-cultura - Diálogo fe-razón e fe-cultura. - As manifestacións sociais e culturais como expresión dos valores e crenzas da identidade dos pobos. - Método teolóxico e método científico: contidos e enfoques propios de cada disciplina. - Relaciones ciencia e fe ao longo da historia e na actualidade. - Diálogo fe-razón na historia da ciencia, a filosofía e a teoloxía.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Inserirse criticamente na sociedade. - Actitudes de diálogo e colaboración con outras relixións e culturas que posibiliten unha convivencia pacífica e tolerante entre as distintas tradicións. - Principais desafíos da humanidade e as súas implicacións éticas: valor da vida, xustiza, ecoloxía, transhumanismo e intelixencia artificial, etc.

UD	Título da UD	Duración
3	Doutrina Social da Igrexa. Compromiso social do cristián	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar e interpretar as ideas e crenzas que conforman a identidade persoal, contrastándoos con categorías fundamentais da antropoloxía cristiá (creación, imaxe de Deus, liberdade, pecado, finitude, etc.) e doutras cosmovisións.	Identifica problemas sociais e analiza a resposta que a Doutrina Social da Igrexa deu ós mesmos analizando os seus documentos	PE	40
CA1.4 - Distinguir os principios fundamentais da mensaxe social cristián, contrastándoos con outros humanismos e ideoloxías contemporáneas, aplicándoos a diferentes situacións sociais.	Analiza os principais documentos da DSI descubriendo os principios fundamentais da mesma e valora a aplicación deses principios		
CA1.2 - Recoñecer os elementos esenciais dun proxecto vital en clave vocacional e profesional desde a autonomía, a liberdade e a responsabilidade social, cunha actitude sincera de procura da verdade, tendo en conta a proposta cristiá e os valores sociais.	Identifica problemas sociais da contorna e intenta implicarse e colaborar na búsqueda de solución dos mesmos	TI	60
CA1.3 - Valorar, no desenvolvemento da identidade persoal, a pertenza a múltiples esferas sociais, promovendo compromisos de respecto á diversidade e inclusión en sociedades democráticas.	Identifica problemas sociais da contorna e intenta implicarse e colaborar na búsqueda de solución dos mesmos		
CA1.5 - Describir os retos políticos e económicos en contornas locais e globais, analizando as súas causas e propoñendo posibles solucións á luz da proposta moral do Reino de Deus e doutras cosmovisións.	Comprende o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplicaos a situacións concretas		
CA1.6 - Diseñar proxectos persoais e comunitarios que promovan a plenitude humana e a transformación social, cultivando a responsabilidade individual, a xustiza social e a ecoloxía integral.	Identifica problemas sociais da contorna e intenta implicarse e colaborar na búsqueda de solución dos mesmos		
CA1.12 - Discernir os desafíos da civilización actual, establecendo as contribucións que tanto a ciencia como a teoloxía poden realizar transformación social, desde unha mutua colaboración.	Valora as aportacións que dende os diferentes ámbitos (político, relixioso, científico,...) se da á solución dos problemas sociais		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A vida como vocación persoal e profesional en diálogo co humanismo cristián.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Proxectos persoais e profesionais, na vida eclesial e social, desenvolto en clave vocacional. - A vida en sociedade, condición necesaria do desenvolvemento vital da persoa. - Estratexias para o diálogo transdisciplinar e síntese persoal como aprendizaxe ao longo da vida - Diálogo fe-razón e fe-cultura. - O anuncio do Reino de Deus e as súas implicacións persoais, sociopolíticas e escatolóxicas. - Inserirse criticamente na sociedade. - Valores sociais, pensamento crítico e proxecto persoal e profesional. - Principios fundamentais da doutrina social da Igrexa (DSI). - Estratexias para a análise dos principais problemas sociais, políticos, económicos e ecolóxicos do mundo actual, á luz da doutrina social da Igrexa e doutros humanismos. - As relacións da Igrexa coa organización política e democrática, nos niveis locais, estatais e globais, na súa dimensión histórica e actual. - Coñecemento e valoración das diferentes iniciativas mundiais que buscan lanzar proxectos de futuro sostible, en especial os obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS). - Proxectos sociais e de promoción humana da Igrexa, na historia e no presente, e a súa achega á inclusión social e ao ben común. - Actitudes de diálogo e colaboración con outras relixións e culturas que posibiliten unha convivencia pacífica e tolerante entre as distintas tradicións. - Principais desafíos da humanidade e as súas implicacións éticas: valor da vida, xustiza, ecoloxía, transhumanismo e intelixencia artificial, etc.

UD	Título da UD	Duración
4	Expresións relixiosas na cultura da contorna	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Valorar e admirar as diversas expresións históricas do patrimonio común da humanidade, analizando como o cristianismo se ha integrado na historia, con luces e sombras, impregnando a cultura.	Apreciar e valorar as manifestacións relixiosas da contorna. Informándose sobre a súa historia, tradición e desenvolvemento	PE	25
CA1.1 - Identificar e interpretar as ideas e crenzas que conforman a identidade persoal, contrastándoas con categorías fundamentais da antropoloxía cristiá (creación, imaxe de Deus, liberdade, pecado, finitude, etc.) e doutras cosmovisións.	Recoñecer a influencia do contorno socio/relixiosos na nosa configuración personal	TI	75
CA1.6 - Diseñar proxectos persoais e comunitarios que promovan a plenitude humana e a transformación social, cultivando a responsabilidade individual, a xustiza social e a ecoloxía integral.	Apreciar, valorar e respectar as manifestacións relixiosas da contorna, participando activamente		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Participar activamente na creación cultural con sentido crítico, desenvolvendo sentimentos de pertenza á propia tradición e construíndo a diversidade cultural desde criterios humanizadores propios do Evanxeo.	Apreciar, valorar e respectar as manifestacións relixiosas da contorna, participando activamente		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A vida como vocación persoal e profesional en diálogo co humanismo cristián. - Sentido artístico e creatividade no diálogo fe-cultura - Diálogo fe-razón e fe-cultura. - As manifestacións sociais e culturais como expresión dos valores e crenzas da identidade dos pobos. - O cristianismo e a súa expresión artística na música, a literatura e as artes. - Habilidades para a análise e a contemplación de obras de arte sobre relatos bíblicos, historia da salvación e vida de Xesucristo. - Recoñecemento crítico na contorna social e cultural de manifestacións da dimensión espiritual da persoa. - Inserirse criticamente na sociedade. - Actitudes de diálogo e colaboración con outras relixións e culturas que posibiliten unha convivencia pacífica e tolerante entre as distintas tradicións. - Principais desafíos da humanidade e as súas implicacións éticas: valor da vida, xustiza, ecoloxía, transhumanismo e intelixencia artificial, etc.

4.1. Concrecións metodolóxicas

As seguintes orientacións metodolóxicas xiran en torno a dous eixes:

1. Fidelidade e respecto ó alumnado, protagonista da educación.
2. Fidelidade á mensaxe e ós contidos da educación relixiosa cristiá católica.

Seguimos o modelo que emana da concepción constructivista da aprendizaxe. Así, temos en conta os seguintes criterios:

- a. O protagonista da aprendizaxe é o alumnado, coa súa propia actividade.
- b. O que empeza unha nova aprendizaxe, faino a partir dos coñecementos que posúe.
- c. O que aprende faino establecendo relacións entre os seus esquemas mentais e os estímulos externos. Só así se logra unha aprendizaxe significativa.

Non esquecerémo-la importancia formativa que ten o traballo en grupo, indispensable para potencia-la dimensión social e comunitaria do alumnado.

Utilizaremos distintas linguaxes relixiosas: bíblica, doutrinal, litúrxica, testemuñal, para familiarizar ó alumnado con elas e responda con propiedade á utilización das mesmas.

Fomentaremos a interdisciplinabilidade e a complementariedade.

O máis importante será o traballo do alumnado, de aí a importancia que daremos ó caderno de actividades e ós seus traballos, individuais e grupais. Calificaremos moi positivamente o traballo que o alumnado realice fora das horas de clase e dun xeito voluntario: Lectura-recensión de libros de lectura complementarios, realización de pequenos traballos sobre aspectos e temas a tratar.

Non pretendemos que o alumnado aprenda de memoria uns cantos conceptos; debe ter claras as nocións básicas e adquirir uns coñecementos teóricos básicos, pero sobre todo pretendemos que poña en xogo o saber adquirido nas situacións que a vida (familia, xogo, amizades, colexio, sociedade) lle plantexa.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ordenadores
Material de apoio existente na Biblioteca
Fichas, esquemas, documentos de apoio

Dispoñemos na aula dun ordenador portátil, conectado ao proxector e pizarra dixital. O profesor e o alumnado fará uso deles para buscar a información e ir construindo a súa aprendizaxe.

Así mesmo usaremos o material que hai na Biblioteca relacionado coa nosa materia (Documentos de DSI, sobre as diferentes relixións, en torno ás manifestacións socio/relixiosas da contorna, ...).

Non temos libro de texto. Aportaremos ó alumnado guións, fichas,.... con indicacións de traballo, para que él mesmo vaia construindo a súa propia aprendizaxe, elaborando o seu material personal, que tamén lle facilitará o traballo en grupo e as postas en común do mesmo.

Deste xeito, en cada sesión semanal iremos combinando pequenas exposicións do profesor, actividades individuais e traballo de grupo e compartir común, que o profesor aproveitará para o alumnado a modo de conclusións de cada sesión

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Elaboración dun xogo, preguntas e respostas sinxelas, sobre os temas que imos desenvolver ó longo do curso, para que o alumnado se decate do que sabe, descubra os acertos e os erros que ten e a partir de aí vaian correxindo ou confirmando as súas ideas

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	25	25	25	25	100
Proba escrita	75	50	40	25	48
Táboa de indicadores	25	50	60	75	52

Criterios de cualificación:

1. Observación sistemática. Observación da actitude, interese e participación manifestados polo alumnado ante as tarefas plantexadas na aula. Observación do respecto aos compañeiros/as, ao profesor e aos materiais propios e alleos.
2. Traballo individual. Producións do alumnado na aula e fóra dela, recollidas nun caderno de clase e/ou nun blog. Presentación en soporte papel ou informático (correo electrónico....)
3. Traballo en grupo. Realización e exposición de actividades en grupo.
4. Probas orais. Valoración da implicación e participación nos temas desenvolvidos na aula: Creatividade e investigación persoal, respecto no diálogo, nas quendas de palabra e na opinión dos demais
5. Probas escritas. Probas tipo test e cuestionarios (Verdadeiro / falso, encher espazos en branco, aparellar, selección múltiple,...).

O peso específico na cualificación, de cada proba e instrumento de avaliación será como segue:

40% Traballo individual. Traballo diario na aula e fóra dela (caderno, traballos, ...)

10% Probas escritas.

20% Traballos en grupo.

30% Participación na aula, actitude, comportamento, respecto...

Criterios de recuperación:

A avaliación será contínua, polo tanto cada avaliación parcial non superada, quedará superada se aproba a seguinte. No caso de rematar as avaliacións ordinarias coa materia suspensa, no período que vai entre a 3ª avaliación e a ordinaria final, diseñaremos actividades concretas, individualizadas, para ese alumnado, buscando que recupere e supere a materia

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Neste curso non procede este apartado, xa que as materias pendentes da ESO non se teñen en conta no Bacharelato

6. Medidas de atención á diversidade

Precuraremos ter en conta a individualidade do alumnado, adaptando estratexias, recursos, espazos e tempos empregados na aula, atendendo ós diferentes ritmos de aprendizaxe

No deseño das actividades desta materia terase en conta a flexibilidade do currículo, os contextos de ensino inclusivos, e a utilización de recursos accesibles.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X
ET.5 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X
ET.6 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X
ET.7 - Igualdade de xénero	X	X	X	X
ET.8 - Creatividade	X	X	X	X
ET.9 - Formación estética	X	X	X	X
ET.10 - Educación para a saúde	X	X	X	X
ET.11 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable	X	X	X	X
ET.12 - Respeto mútuo e cooperación entre iguais	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Un Nadal Solidario	Campaña de recollida de alimentos para Cáritas Parroquial de Monteporreiro
Visita ó Santuario da Peregrina e ó Mosteiro de Armenteira	Complementar o traballo de campo feito sobre a presenza do relixioso na nosa contorna

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Desenvolvemento da Programación
Avaliación
Enquisa

Descrición:

Cumprimento da programación. Variacións/modificacións introducidas na mesma ó longo do curso.

Resultados da avaliación. Promoción do alumnado.

Avaliación da práctica docente mediante unha enquisa entregada ó alumnado

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Realizarase o seguimento a través da aplicación Proens, completando os datos que aparecen na aplicación. O resultado dese seguimento permitiranos confirmar ou modificar a programación no vindeiro curso

9. Outros apartados

9. Outros apartados